

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :
Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :
Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Tizennyolczadik évfolyam. VIII. füzet. 1879. Augusztushó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt Az Országos Erdészeti-Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

 Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapestben, Lipótváros, Hold-utca, 21. szám, II. emelet.
A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.

Az erdők az 1878-ik évi párisi kiállításon.

Irta : Bedő Albert.

(Folytatás.)

A francia kiállítás ismertetése után, ha azon sorrendet követnők, melyet a kiállító országok bemutatott erdészeti termékei érdemelnek, vagy Magyarországra, vagy Ausztriára kellene áttérnünk, mert kétség kívüli, hogy az, a mi egy ország erdőgazdaságának czélszerű bemutatását illeti, e részben Franciaország után mindjárt mi, vagy a velünk politikai és közgazdasági szoros összeköttetésben lévő Austria jön; részünkről azonban idehaza lévén, a vendégnek adjuk az elsőséget, s így Austria kiállítására térünk át.

Az osztrák erdőgazdaság és faipar terményei általában elég szépen, jól és elég bő mértékben voltak képviselve, mit nem kis részben az osztrák erdőbirtokosok azon dicséretes érdekeltségének kell tulajdonítanunk, melylyel az erdőgazdaság iránt viselgetnek. A magasrangu földbirtokosok az erdő-

termények hajlékában mint szakunk és gazdaságunk hivei szerepeltek s nem távollétük által sötétlettek, mint a magyar erdők igen nagy részét bíró főrangú urak, egy pár tiszteletreméltó kivétellel. Én ezt kötelességnek tartom megemlíteni azért, mert az erdőgazdaság terén időnkben bárhol kézbe vett szerep a jövőt illetőleg kiszámíthatlan következményeknek képezheti alapját, mert Európa közgazdasági viszonyainak nem hosszú időközben és úgy hisszük, hogy már a legközelebb belépő évtized alatt rendkívüli átalakulásokon kell átmenni s ezért csak előnyére válhatik annak, ki a fejlődő események erejével és irányával haladva, a küzdelmek válságosabb idejében már tért és bizalmat hódítva, vagy legalább ismerve, jelenhet meg. A magyar erdők gazdasági érdeke ugyanezt hozza magával; de a kérdésre, hogy vajjon van-e a magyar erdőbirtokosoknak elegendő érzékük és akaratuk arra, hogy azt, mit az erdők érdekében s önmaguk javának biztosítása végett tenni kell, megértsék és teljesítsék, erre fájdalom legjobb akaratunk és hitünk mellett sem vagyunk képesek még most oly feleletet adni, mint a minőt feltétlenül birni óhajtánánk.

Az osztrák erdőgazdaság kiállításának tudományos része elég méltó képviselője volt a lajtántuli szakbeli működésnek s a kereskedelmi téren igen jó szolgálatot tesz dr. Marchetnek az osztrák fatermésről, faiparról és fakereskedésről, az osztrák központi kiállítási bizottság megbízása alapján szerkesztett kitűnő emlékirata.

Nem kevésbé jeles, fontos és érdekes kiállítási tárgy a cs. k. kereskedelmi ministerium statistikai osztálya által az osztrák-magyar vámterületről kivitt és ide behozott műszer- és tűzifa tömegének graphikai kimutatása, mely szerint az osztrák-magyar monarchiából 1876-ban 1,989.600 köbméter műfa vitetett ki és 165.000 köbméter hozatott be, a kivitelből a legnagyobb rész 475.000 köbméter Poroszországba és a

legkisebb 26.500 köbméter Svájcba szállított; a trieszi kikötőből elvittetett 319.000 köbméter s a fiumeiből és más kisebb kikötőkből 90.900 köbméter. E munkánál, magyar szempontból, csak az sajnálatos, hogy a Magyarországot illető mennyiség nem lett elkülönítve, sőt a fiumei kikötő forgalma is összevonatott a többi kisebb kikötők forgalmával. Reméljük azonban, hogy Magyarországot illetőleg majd a magyar kereskedelmi ministerium megörvendeztet egy hasonló és igazán szükséges munkával. Méltó társa az előbbinek azon táblázatos kimutatás is, melyet szintén az említett ministerium az osztrák vasutak 1867. évi mű- és tűzifaforgalmáról, térképpel illusztrálva, állított ki s mely nemcsak a szállított egész összeget mutatta, de azt is, hogy a pálya egy kilométerére mennyi esett; ily munkák nemcsak a vasut üzleti szempontjából birnak fontossággal, de kereskedelmi tekintetben is igen hasznos tájékozást adnak.

A tudomány és gyakorlat emberei előtt egyaránt érdekesek és elismerésre számíthatnak az osztrák erdészeti kísérleti állomás vezetőjének, báró Seckendorfnak a fekete fenyőről szerkesztett tanulmányai, melyek ezen fa növekvési menetének és természetének adatait részletesen ismertetik; valamint a fa összehasonlító bonczisméje című munka is dr. Möllertől. A szakemberek helytelenítésével találkozott azonban az, hogy e két mű nem az erdészeti osztályban, hová tulajdonképen tartozott, de a közoktatási ministerium tárgyai közt volt kiállítva, a mit részünkről egyébiránt tévedésnek kívánunk tulajdonítani. Tanulság pedig ebből egyáltalán az, hogy osztrák testvéreink az erdészeti kísérletek mezején már nemcsak megkezdették a működést, de már odáig is haladtak, hogy oly munkákat produkálnak, melyek e szaktéren becsületökre válnak s hogy nekünk sincs veszteni való időnk, ha az elmaradás bélyegének ráncsütésétől óvakodni óhajtunk; legkivált pedig

akkor, ha meggondoljuk, hogy már Oroszország is megkezdte az e téren való tüzetes munkásságot.

Hogy az osztrák erdészeti kiállítás irodalmi része nemcsak a kereskedelem és tudomány köréből volt képviselve, de a szorosabb értelemben vett faipart is felkarolhatta, ezt dr. Exner azon munkájának köszönheti, melyet a fűrészekről irt s melynek kiváló érdeme, hogy benne mind az egyesítve található, mi eddig az irodalom terén a fűrészművek technikájáról elszórva volt s e mellett mintegy elemeitől kezdve ismerteti meg a fűrészüzlet műszaki eszközeit, hasznos segédjévé lévén mindazoknak, kiknek fűrészekkel van dolguk.

Az osztrák kiállítás erdőgazdasági része elég érdekes tárgygyal szolgált a figyelmes szemlélőnek. Az erdőtermények minden osztálya be volt mutatva, a házi és gazdasági faeszközök, deszkák, vasuti talpfák, hajófák, parketek, dongák, gyufahuzalok stb. mind feltalálhatók voltak, s ha egyiknek vagy másiknak bece a szakértő szeme előtt nem is ütötte meg a mértéket, de azért helyök volt ott, mert a többinek kiegészítése- és az összesnek kikerekítésére szolgáltak. Feltűnőben szépek voltak Schwarzenberg Adolf herczeg bükkfalapátjai s a winterbergi uradalmából küldött fenyő épületi szerfák, kikészített és gyalult állapotban, minek azon nem megvetendő előnye van, hogy a vasuti szállításnál nem fizet vitelbért azon felesleges anyagért, melyet a felhasználó vásárlónak különben is mint sürgős el kell távolítani. Az anyagoknak oly alakban való előkészítése, hogy azok fogyasztójának minél kevesebb gondot kelljen fordítani, a kelendőség könnyítésére nem csekély befolyással bír s a svéd és norvég faeszkedők is leginkább ennek köszönhetik azt, hogy fájuk Nyugat-Európa piacán már régen oly nagy tért nyert. Ezért ajánljuk mi is a magyar fakereskedőknek, hogy gyalulógépek alkalmazásáról gondoskodjanak. Szemre elég szépek voltak

a herczeg stiriai uradalomból kiállított vastag méretű fenyőfák; égyürűjök azonban jó széles volt s csak a szijács felé kezdett valamit keskenyedni. Mi általában még soha és sehol sem találtuk a stiriai fát olyannak, mint a minőnek ezt a pesti építőmesterek hirdetni szokták.

Az amstetteni és pöchlarni Rothschild-féle luczfenyődeszkák elég szépek és ágnélküliek voltak, de kevésbé voltak természeti jóságuknak megfelelően jól vágva. Szép tölgy vasuti fája volt kiállítva báró Dobrzinszky krajnai erdőbirtokosnak, ki egy köbméter talpfát az erdőben tővön 2 frt 50 krért ígér adni, a talpfa darabját pedig 80 krért, míg az erdejéhez legközelebbi vasuti állomáson 1 frt 40 krt kíván.

Gácsország, mely a nyugoti piacokon a mi erős versenytársunk s mely nekünk idehaza is kényelmetlen concurrentiát csinál, bár egynéhány birtokosa, mint gr. Dzieduszičky s a nálunk is itthon lévő Popper lovag nem mulasztottak el kiállítani, nem volt oly mértékben képviselve, hogy az anyag után kereső fogyasztónak figyelmét kiválóbban magára vonhatta volna. Faválasztéka ugyan elég nagy számban és elég jó minőségben is volt bemutatva, de inkább csak egyes darabokban lévén, a nagyobb mennyiség által elérni szokott maradandóbb benyomást nem költhették fel. A jelzettem irányt pótolta kis részben a lemergi erdészeti tanintézet által az országban honos iparfák keresztmetszeteinek kiállítása, melyek szakértő előtt elég ajánlatul szolgáltak arra, hogy származási helyökről jó minőségű fák szerezhetők.

Lichtenstein Francziska herczegnő volt azon egyetlen kiállító az osztrák-magyar monarchiából, ki a fát mint papirgyártási anyagot mutatta be s nemcsak ezért, de ez ipar terjesztéseért is köszönetet érdemel. Legyen bár még oly kevés is, mit a papirgyártás a nagy tömegű fogyasztást igénylő fából szükségelhet, de mégis figyelmet érdemel, mert

hiszen több kicsiből lesz a sok s a tengert is cseppek alkotják s azt sem lehet tekinteten kívül hagyni, hogy e czélra a luczfenyő, jegenye- és nyírfák mellett a másnemű használatra kevésbé alkalmas nyárfák is felhasználhatók. Nálunk eddig igen kis mértékben csinálnak fából papiranyagot, tudtunk szerint ugyanis az Erdélyben lévő péterfalvi papirgyár s az árvai uradalom készít. Ez anyag termelése nálunk is jó jövővel bírhatna, hisz Magyarországon is óriás mértékben emelkedik a papiranyag fogyasztása.

Ausztria kiállításáról szólva, nem szabad hallgatással mellőznünk amaz osztrák s részben ma már magyar specialitást is, melyet a világpiaczon a hajlitott butorárak elfoglalnak. A Thonet-testvérek, ha nem is feltalálói, de mindenesetre megteremtői ez iparnak s az osztrák erdészeti kiállítás műszaki értékének emelésére nem kevésbé szolgáltak azon szép és hajlitott nyers anyagok, melyeket a kiállításra küldöttek. A Thonet-testvéreknek ma már számos concurrensök van s maga a kiállítás sem fog hatás nélkül maradni arra, hogy még több legyen. A hajlitott butorok aránylag olcsóbb ára, különben diszes külseje s elég nagy tartóssága még további hódításokat fog tenni s ha eddig kisebb részben volt is a német, orosz és francia közönség e butoroknak megnyerve, azok terjedése naponként fokozódik s ez iparban még további lényeges lendület lesz várható, mely bizonyára még Magyarországra is hoz az eddigiek mellé egy pár újabb gyártelepet, melyek egyébiránt itt bükkfaanyagaink olcsóbb voltánál fogva megfelelően hálás talajra is találnak, csak erdőbirtokosainknak kell majdan eléggé óvatosoknak lenni, hogy kevésbé szerződjenek kész bükkfaléczek szállítására, mint inkább a fának tövön való eladására.

Igérjék bár a bükkfa-léczek köbméteréért az ezen fanem általános értékéhez képest nagynak, vagy épen óriási jövede-

lemnek látszó 15, sőt 20 frtot is, még se és semmi áron ne álljanak rá birtokosaink az ily értelmű eladásra, kivéve, ha maguk nem szabhatják meg a lécz minőségét, mert a butornak való bükkfalécz készíttetése igen kényes természetű vállalat s keserves veszteségek árán győződnének meg arról, hogy annak termelésére leginkább maga a vásárló gyáros hivatott.

Ausztria után Svéd- és Norvégországok kiállítására megyünk át, mint az európai erdődús országok azon hatalmas fabirodalmára, mely 27861 ezer hectár erdővel rendelkezik s melynek terményeiből ma nem kevesebb, mint 54 millió forint értékben 5 millió köbméter anyagot szállít Anglia, Franciaország, Holland, Belgium és Németország piacaira. A rengeteg erdőterület mellett, mely három akkora, mint Magyarországé, a kifejlett intensív faipar és erőteljes kereskedelem tudatával, mely Svéd- és Norvégországról ismeretes, perczig sem kételkedett az ember abban, hogy az országok épen ott, hol oly hatalmas vásárlót bírnak az üzleti érdek által sugalt legteljesebb képvisellel jelennek meg. És még sem volt így; mert a svéd- és norvég fa bemutatása, nézetünk szerint, nem ütötte meg azon mértéket, melyet ez országoknak a faüzlet terén jelentékeny állásukból folyólag a szakembernek méltán lehetett várni. Azt, hogy a nemzetközi épületek sorában a svéd- és norvégot illető façade oda készített épületrész különben kifogástalan szolid szerkezetével, mint erdészeti kiállítási tárgy is szerepelt s hogy ezen kívül még két kisebb fa pavillon is volt, mint a nagyobb mérvű termelés képviselője bemutatva, elégnék nem tarthatjuk, mert sem szerkezetök, sem felszerelésök, sem a hozzájuk férhetés nem volt olyan, mint a minőt annak érdeke kívánt volna, ki az európai fapiaecon elfoglalt állását, ha talán fejleszteni nem is, de legalább fentartani óhajtja. A tárgyak szétszórtsága s az ezzel járó azon veszteség, melyet az együvé tartozó dol-

gok együttes megjelenésének szétválasztása hatás tekintetében előidézni szokott, még csak fokozta az erdőtermények bemutatásával az illető országok tehetségének különben sem megfelelő arányban képviselt erdészeti kiállítást.

Az európai általános üzleti pangás, mely a svéd- és norvég fakereskedésre is nehezedik, nem lehet oka annak, hogy ott, hol oly hosszú időn át virágzó sokoldalú faipar áll fenn: szükségét ne érezzék annak, hogy kereskedelmi érdekeiket méltón ne gondozzák, különösen épen egy olyan népnél, mint svéd és norvég, mely szorgalom, munka, mérsékelt igények és kitartás tekintetében ritkítja párját.

Lehet, hogy tévedünk ez itéletünkben; de bennünk a jegyzeteink szerint előadott előbbi hatást keltette fel a svéd és norvég kiállítás s mi természetesen csak saját nézeteinknek lehetünk tolmácsai. A jelzettekkel egyébiránt nem akarjuk mondani, mintha szám szerint nem lett volna elég tárgya Svéd- és Norvégországnak s hogy a Haneborg által épített nemzeti façade, valamint Björneby kis pavillonja és Lyslebegnek Afrika belsejében leendő használatra épített, 1500 frank értékű faháza ne lettek volna elég figyelemre méltó tárgyak. Ezek igenis megérdemelték a bíráló szemek és kutató ítélő fáradságát s azt se állítjuk, hogy a többi tárgyak közt is általában ne lettek volna önmagukban véve is sikerültek, hanem csupán azt, hogy e két testvérország kiállítása általában véve nem felelt meg az ottani erdők gazdaságának, mert sem a minőség, sem a mennyiség nem volt oly mértékű, melyet Svéd- és Norvégország élénk külföldi faüzlete alapján várni lehetett és kellett.

Mint utánzásra hasznos dolgot, a svéd és norvég kiállításból főleg csak egy kicsiséget említünk meg s ez nem más, mint a czérna feltekerésére szolgáló gombolyag-tartók; a tömegre ugyan kevés a fa, mit erre felhasználnak, de ez is

egy neme a kevesebb tőkét igénylő, különben jövedelmező fogyasztó iparnak s utánzásra méltó volna nálunk azért is, mert a gyengébb asszonyi és gyermek munkaerőt is használhatja s mert a morva, szilézia és cseh gyáraknak talán jutányosabban is szállíthatnók, mint most a svédek és norvégek teszik. Forserum, gothemburgi gombolyagfa-gyára 1876-ban 5616 köbméter nyirfát használt fel, melyből 40 férfi és 20 gyermek munkás segítségével 208 ezer franknyi értékű gyártmányt állított elő. Igaz, hogy őket velünk szemben még az állami és községi adó is versenyképesebbé teszi, mert például nevezett gyáros 1876-ban a jelzett nagy összegű termelvény után csupán 95 frank állami és 350 frank községi adót fizetett, a melyhez hasonló összeggel a magyar adófelügyelők aligha megelégednének.

Liszt szállításra szolgáló faládák is voltak Thams és társa által Thron djem-ből kiállítva, természetesen könnyű, vékony és finoman gyalult deszkából, szilárd, jól zárolt szerkezettel. Mi sok lisztet küldünk külföldre s talán még ily ládával sem lehetne hálátlan vállalat kísérletet tenni.

Felemlítésre méltó még az, hogy ma már az épületek külsejére diszitőül szolgáló tárgyak nem csak cementből és gypsből készíthetők, a mint ezt a svéd és norvég nemzetközi façade-on lévő diszítés is igazolta, hanem az előbb papiranyaggá, vagy péppé alakított fából is, a mint ezt Ottó christianiai kiállító e nemű tartós szerkezetűeknek látszó disztárgyai is tanúsíták s melyek készítésére nevezett kiállító szabadalommal bír.

A svéd és norvég erdészeti kiállítás ismertetése a magyar erdészet szempontjából csak akkor képezhet kerek egészet, ha a kereskedelmi irányban szükséges megemlékezést is tartalmazza s ennek annál könnyebben juthat itt helye, mert az, mit mondunk, minden fontossága mellett is rövid. Svéd-

és Norvégország erdeiről az e részben ismeretes adatok alapján s azok után is, mit szavahihető egyénektől hallottunk, azt lehet következtetni, hogy azok termőképességek erején felül vannak használva. Ezt bizonyítja az is, hogy Svédországnak, mely a nagyobb mennyiségű erdővel rendelkezik, akadt oly része, melyben a nép a 20 centiméternél vagy 8 hüvelyknél is vékonyabb fákat oly rendkívüli mértékben használta ki, hogy ezt törvény útján kellett eltiltani. Az erdők általában véve nincsenek rendszeres kezelés alatt s az ott legnagyobbbrészt alkalmazásban (rendszer nélküli) lévő szállaló használat jó minőségű fák nevelését nem nagyon biztosítja. Másfelől pedig Svédország bánya-, illetőleg vasipara a faszén használaton alapul s így, minthogy főképen fenyőfával rendelkezik, már oda haza is rendkívül nagy mennyiséget szükségel, melyet nem kevéssé nevel hideg éghajlata és az, hogy a kőszénnek nagyobb mérvű használatba vételére nem számíthatni. E körülmények tehát azt tételezik fel, hogy a svéd fának az általa eddig birt európai piacon az eddiginél nagyobb mértékben csak ideiglen, de állandóan nem lehet megjelenni s hogy oly mértékben is, mint az eddig épen a meglévő régi fakészletek felhasználása mellett lehető volt, alig lesz valami hosszú időn lehetséges. — Erdeinek az ország éghajlatában rejlő lassabb növése s a saját érdeke által követelt rendszeres gazdasági kezelés az eddigi termelés leszállítására utalják s így azon 5 millió köbméternyi kivitelnek, melyet ma Anglia-, Holland-, Belgium-, Francia- és Németország piacain értékesít, apadni kell úgy, hogy fájának minden jósága és tartóssága (mert szép csak kivételesen) mellett a magyar fenyőfának az eddiginél nagyobb versenytől nem kell tartani. De van a svéd fának, illetőleg a deszkaanyagának üzleti szempontból s műszaki érték tekintetében is egy oly rendkívüli árnyoldala, mely a magyar deszkát min-

denhol elébe fogja tenni s ez az, hogy alig található olyan svéd deszka, mely az ághelyes csomóktól a szó teljes értelmében tarka ne lenne, melyhez még a keskenység is járul, a mint ez egyébiránt a kiállításon is a szó legterjesebb értelmében igazolva volt.

Svéd- és Norvégország után, mint minket legközvetlenebbül érdeklő kiállító Oroszország jöhet, melynek kiállítási tárgyaira méltán lehetett bármely szakembernek fokozott kíváncsisága; hisz csupán európai birtokán 193 millió hektár erdőt bir, tehát többet mint Európa összes többi országai együtt véve. Kiállítása azonban beillett volna akármely harmadrendű országocska kiállításának, a szépből és jóból oly keveset nyujtván, hogy az embernek önkéntelenül kellett kérdezni: hát ennyi az, a mi az erdőkben bővelkedő Oroszbirodalomtól kitelik?

Az épületfa- és deszkaanyag, melyből különben nagy mennyiséget szállít Németországba és a balti tenger kikötőin át Holland- és Belgiumba is, nem volt valami szép példányokban képviselve, sőt a Wehrmann és fia czég két, különben szép szál jegenye-fenyője Rigából, mely az orosz kiállítás bejáratánál árboczszerűleg volt felállítva s melyre ugy látszik súly is volt fektetve, vastagsági is magassági tekintetben, ha szépnek volt is mondható, műszaki tekintetben már kevésbé állotta ki a bírálatot tekereses növése miatt. Sokkal szebbek voltak Sidoroff veres fenyői, melyek az északi részből és Szibériából származnak s melyekkel nevezett kiállító igen kifejlett nagy üzletet folytat.

Figyelmet keltettek a Novogorodból és Kostromából kiállított, fából készített s szinezett háztartási czikkek, u. m.: tálak, korsók, dobozok stb., melyek festett voltuknál fogva az orosz nép fényüzési tárgyaihoz tartoznak s melyekről az a

nevezetes, hogy ugy alakjukon, mint szinezetükön, vagy kezdetleges rajzaikon bizonyos kinai jelleget viselnek ugy, hogy önkéntelenül eszébe juttatják az embernek az orosz-kinai szomszédságot.

Említést érdemel még az, hogy az erdőkben szintén bővelkedő Finnország czérna-tartó gomokat külföldre, valamint papirra használandó faanyagot Spanyolhonba való kivitelre szintén termel s ha ehez hozzá vesszük még, hogy az Oroszországban szekérkasokra, gyékény- és kötélfonatokra nagy mértékben fogyasztott hársfaháncs sem hiányzott, akkor körülbelől körvonalaztuk az orosz kiállításnak reánk nézve érdekel birható gazdasági képét.

Mint kiállítási curiosum foglaljon itt helyet annak megemlítése is, hogy Rigából a Konznekoff és Jakobszégeek dugasztölgy-termékeket állítottak ki, melyeknek Oroszországot illetőleg az erdőtermények közt nem volt illetékes helye, hiszen kiállítóik csak vásárolják a dugaszt és ugy dolgozzák fel.

Volt azonban Oroszországnak is kiállítva oly erdészeti tárgya, mely feltétlen elismerést érdemel, melylyel példát adott Európa többi országainak s mely annál figyelemre méltóbb, mert szakunknak épen tudományos ágához tartozik. Ez azon két erdészeti térkép európai Oroszországról, melyet a pétervári erdészeti egylet állított ki. Az egyiket, mely az erdők felosztását birtokos osztályok szerint tünteti ki, a földmivelési ministeriumban alkalmazott Okorlon tanácsos szerkesztette, a következő birtokosztályok szerint mutatva ki az erdőket: 1. állami erdők; 2. bányák és huták, a királyi család, magánosok; 3. a parasztok használatára átadott államerdők, éjszaki alapítványok és a tengerészeti erdei. E különben jó átnézetet nyújtó térképnek hiánya, hogy az egyes birtokosztályok tulajdonához tartozó főbb fánemeket legalább 3 osztályba beosztva, nem tünteti ki. A másik és szaktekintetben kiváló érdekel

biró térképfüzet az, melyet Fiesenhauseen báró, a pétervári erdészeti intézet korábbi növendéke készített, s mely az európai Oroszországban honos főbb fanemeknek tenyész-vidékeit 10 külön táblán különféle szinekkel és azon százaléki kulcs adatával közli, hogy az illető vidék 100 hold erdejéből a kérdésbe vett fanemre hány százalék esik, így például Odessa és Kerson vidékén a Fekete tenger mellett a sárgás szín azt jelzette, hogy azon vidéken az összes erdőkből 5—15⁰/₀ a tölgyerdő. E térkép nemcsak műszaki, de üzleti tekintetben is tagadhatlan becses bir; műszakilag azonban sokkal teljesebbé válnék, ha a főbb fanemek magassági tenyészeti határainak adataival is kiegészítették, még pedig vagy magán a térképen, vagy folytatólag következő táblázatokon.

Abból, a mit az orosz erdőkről és erdőgazdasági viszonyokról a szak-folyóiratokból és más közleményekből s mit egy ott erdészeti szolgálatban állott barátunktól hallottunk, azt tudjuk, hogy Oroszország erdei nem a legkielégítőbb gondban és védelemben részesülnek s hogy a rendszeres erdőgazdaság- és a nagy birtoktömeghez képest az erdőnek feltűnően kis részében van alkalmazva. Mindazonáltal, a ki ebből, vagy Oroszországnak a kiállításán jelen volt erdészeti tárgyaiból vonna következtetést, ezen országnak az európai fapiacokat illető jelentőségére, az nézetünk szerint csalódnék, mert az arány épen megfordítva áll. Oroszország roppant terjedelmű erdeiben minden pusztítás daczára is óriás fatömegek kincseivel rendelkezik, éjszakibb tartományainak hidegebb éghajlat alatt lassan nőtt, de azért szép és tartós fája, erdeinek kedvező hydrographicus viszonyai s ezek segélyével elérhető olcsóbb tengeri szállítás, mely rendelkezésére áll, oly jelentőségre emelik a fapiac terén, melylyel arra rendszeresebb erdőkezelés mellett uralkodó és pedig talán állandóan uralkodó befolyást gyakorolhat.

Igaz, hogy Oroszország ma még kevesebb értékű fát exportál, mint Ausztria-Magyarország; mert, míg utóbbinak kivitele 58 millió forint, addig előbbié 50 millióra van számítva; a mutatkozó pénzbeli többlet azonban nem tehet elbizakodottá, mert sokkal csekélyebb, mint arány azon nagy különbséghez, melylyel erdeinek területe Ausztria-Magyarországot meghaladja.

Nékünk is van azonban előnyünk Oroszország felett s ez a Közép- és Dél-Európához közelebb eső geographicus helyzet, Oroszország erdeinek szétszórtsága s az erdők által ott használható vasutak gyérebb volta, valamint az ezeknél nem kevesebb jelentőséggel bíró azon körülmény is, hogy a magyar fa mindaddig, míg Oroszországnak eddig fel nem tárt erdeiből vastagabb méretű fákat nagyobb mértékben nem sikerül piacra vinni, a versenyt az orosz fával még Éjszaki-Németországban is kiállja. A mi fánk ugyanis amannál vastagabb s különben kedvező és kifogástalan ruganyosság, szilárdság és hordképesség mellett a gyalu alatt is könnyebben dolgozható, mi az épület-felszerelésekhez kedveltebbé teszi, a minthogy épen e tulajdonánál fogva Németországban tényleg eddig is biztos vevőre talált az orosz fa mellett egész az utóbbi időig, a mikor Németország indokolatlan eljárása az oda szállítást vasuton lehetlenné nem tette.

Mint már fennebb is jeleztük, Oroszország előnye vagy győzedelme az osztrák-magyar faanyagok felett csak akkor válhatnék lehetőségessé, ha az erdőculturára rendkívül gondot s az anyagok szállítására, olcsóvá tételére minden kitelhető könnyítést megadna, mi pedig oly rövidlátókká lennénk, hogy erdőgazdaságunk már is felismert és biztosítható szép jövőjét kockára dobva, elmulasztanók a közgazdasági téren e részben kiszabott állami és magán teendőket erdeink érdekében

teljesíteni. A verseny eredménye tehát nem annyira a fapiacson, mint mindkettőnkénél saját házunk körében, illetőleg az erdők javának előmozdítására tett hasznos institutiók eredménye által fog eldőlni, a mi, hogy reánk nézve kedvezőtlenül ne vállalják, arra minden magyar erdőbirtokosnak és erdésznek becsületbeli kötelessége közreműködni.

(Folyt. köv.)

A cserüzem alkalmazásáról.

Budapest, június 24. 1879.

Folyó évi június 11-én az Országos Erdészeti-Egyesület által Székes-Fehérvárott tartott zárülés tanácskozmánya alkalmával a tárgyalásra kitűzött szakkérdések egyike ez volt: „Mennyiben lehet indokolt hazánkban az utóbbi években fokozódó mértékben terjedt cserkéregtermelés, illetőleg az erdőbirtokosoknál tapasztalt azon nagy hajlandóság, mely a tölgyeseknek ezen üzemmódra való berendezését óhajtja, és mily tapasztalatok szereztek a tölgy- és lúczkéreg termelése és értékesítése körül, s az észlelt hátrányok vagy hiányok mely uton lennének elháríthatók?“

Ha erdőbirtokosaink azon nagy hajlandóságánál, melylyel ezen üzemet felkarolták, azon kötelesség érzete is nyilvánulna, hogy a letarolt fiatal erdők helyett gondos ápolás által azoknak újbóli felnövelését biztosítani törekednének, s arra szorítkoznának, hogy csupán az erre alkalmas területek fordítottának e célra, igen természetes, sőt helyes indokolásul szolgálja a cserkéregtermelés általi erdei jövedelmek felszaporítása; mert tagadnunk nem lehet, hogy a birtok utáni terhek épen úgy, mint a kor igényeinek megfelelő szükségletek fokozatos

növekedése még a nagyobb birtok tulajdonosait is, ha egyéb biztos bevételi kutforrások rendelkezésükre nem állanak, nagyon utalják jövedelmeik fokozására. Ámde a józan számítás követelménye az, hogy ne márol-holnapra, hanem későbbi időkre is gondoskodjunk, s ez szolgál jelen közleményem kiindulásául, különösen a hazánkban rohamosan felkarolt cserkérgezésre vonatkozólag, mely úgy kezelve, mint az tényleg kevés kivétellel kezeltetik, a szó szoros értelmében az erdőpusztítások egy ujnemű rovatába sorozható.

Illés Nándor erdőf. ur az e lapok folyó évi 4-ik füzetében a csertermelés arány-tanát beható szakavatottsággal tünteti előnkbe; nem czélom tehát a kérgezés jövedelmezésének számokbani fejtegetésébe bocsátkozni, ez különben is oly relativ lévén, hogy ugyanazon tényezőkkel minden évben máskép kell számítanunk, mert főleg Németország lévén vevőnk, a vámok, vasuti szállítási bérek, a vevők megbízhatósága és a gyakran közbejövő rosz idő által szenvedett kéreg minősége oly problematicusokká teszik előirányzott számításainkat (kivéve, ha az alku átlagterület vagy ölszám után történik, mi azonban ritkán van az eladó előnyére), hogy ez üzlet terén a családások napirendén vannak; ha ezekhez, a hanyag kezelés folytán, a fának tartósabb ideig a vágásokban hagyása, időelőtti legeltetések által a sarjnovés tönkre tétetik: figyelembe vétetik továbbá, hogy a magasabb fekvésű gyenge talajjal bíró területek egy közbejövő száraz év által tönkre tétetnek, — elszomorodva kell beismernünk, hogy a legszebb reményekre jogositott tölgy növendék — erdeink vasutak mentében rövid évek sora alatt kopár területekké változnak, mint ezt máris Gümör-, Borsod-, Heves-, Nógrád hegyein szomoruan észlelhetjük, ily eljárásnál valóban hiányzik a józan számítás, mert a momentán csekély jövedelemnek feláldozunk egy oly nagy tőkét, mely óriási aránytalanságot fogna számítási tényekkel szemben felmutatni.

Szoros értelemben, mint minden egyéb birtokrész, az erdő is a birtokos tulajdonát képezi; tágabb értelemben azonban ez nemzeti vagyon jellegét viseli magán; ezért lón minden rendezett államban az erdei törvények szüksége felismerve és megalkotva, s ezért szükséges a cserkéreg rohamos termelésének káros következményeit is hova előbb eltávolítani, s egy bizonyos korlátoló rendszert megállapítani, mely által ugy a jelen, mint különösen a jövő nemzedéknek megbeesülhetetlen szolgáltatokat teendünk.

Ha ez üzlet ágát elfogulatlanul észleljük, nem elég, hogy egyes uradalmak és magánbirtokosok okszerű és rendszeres kezelésénél megállapodjunk, hanem azon sok ezer holdra terjedő pusztítások mikénti orvoslására kell hogy figyelmet fordítsunk és ne csak elméleti vitákban keressünk megállapodást, hanem concret javaslatok által szüntessük a bajt, mielőtt a kár még nagyobb mérvű lesz, s figyelmébe ajánlom ezt azoknak, kik szakismeretük és befolyásos állásuknál fogva hivatva vannak e fontos kérdéshez nem csak szólni, de tenni is, hogy a közérdeknek megfelelő üdvös eredmény mielőbb biztosítassék; részemről az alább jegyzetteket hozván javaslatba :

1. Az erdei birtokterületből 10⁰/₀-nál több a kérgezésre nem lenne fordítható, s ez a talaj minőségéhez képest 15—20 éves fordákra lenne osztandó.

2. Túlsovány talajon a fiatal erdők cserüzemre fordítása nem lenne megengedhető.

3. Vegyes fanemeket tartalmazó területeknél csak ott lenne a kérgezés üzhető, hol a tölgy túlnyomó. *)

4. Egyházi birtokok erdőterületein egyáltalában nem vélemény megengedhetőnek a fakérgezést.

*) Több eset fordul elő, hol a fiatal növendékdőnek alig egy harmada tölgy, és az egész terület tönkre tétetik.

5. Szintugy községi erdőkben sem, vagy csak különös hatósági engedély mellett, midőn az fontosabb okok által indokolható.

6. Ellenben az ezrekre menő holdak pusztá területeinek e célra leendő befásítására tulajdonosuk részére 20 évi adómentesség lenne kieszközlendő.

7. Szabályok megállapítása, melyek a kérgezésre kihasznált területek utónövéseit biztosítanak.

A tőzsdebiróság által lesznek legtöbb esetben az alkukötésekből felmerült vitás kérdések elintézve, igen üdvös lenne az erre rendszeresített usançokat oda kiegészíteni, hogy azok által az erdőbirtok tulajdonosainak érdekei is igazságos alapokon minden csorbulástól megvédenének.

Ekkép az elmélet a gyakorlattal karöltve, megvédené fiatal tölgyeseinket a pusztításoktól, anélkül, hogy az okszerű erdei jövedelmek gyarapodását gátolná s polgári kötelességemet vélem teljesíteni, ha a közérdekre ily fontos ügynél tapasztalásokból meritett adatokat, más szakférfiak helyes nézeteinek mindég helyt adva, a nyilvánosság elébe terjesztem.

Luczenbacher Pál.

Az 1879. évi XXXI. törvényczikk.

Erdőtörvény.

(Szentelést nyert 1879. évi júniushó 11-én. Kihirdettetett az országgyűlés mindkét házában 1879. évi júniushó 14-én.)

Második czim.

Az erdei kihágásokról.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

(Folytatás.)

69. §. A jelen törvény második czim II. fejezetének *A*) és *B*) pontja alatt meghatározott lopások, és másnak erdejében elkövetett károsítások erdei kihágást képeznek, ha

a) lopás esetében, a lopott dolog értéke — a külön megtérítendő kár beszámítása nélkül,

b) károsítás esetében pedig az okozott kár összege 30 frtot nem halad túl.

A cselekmény e minősége nem változik az által, hogy a jelen szakaszban meghatározott érték vagy kár összege a tettes elítéltetése előtt általa elkövetett több erdei kihágásból származik.

70. §. A közös erdőben, a közbirtokos által elkövetett lopás vagy károsítás, — ha ez által más közbirtokos joga megsértetik, — az előbbi szakaszban meghatározott föltételek alatt szintén erdei kihágást képez.

71. §. A jelen törvény második czim II. fejezetének *C*) pontja alatt meghatározott veszélyes cselekmények és mulasztások, — tekintet nélkül a veszély nagyságára, s a mennyiben a különös határozatokban az ellenkező nem rendeltetik — az esetben is erdei kihágást képeznek, ha nem idegen erdőben követtetnek el.

72. §. Mulasztás által csupán azon esetben követtetik el erdei kihágás, melyekre vonatkozólag ez — a törvény intézkedéseiben kimondatik.

73. §. Ha a lopott dolog értéke, vagy okozott kár összege 30 forintot fölülhalad, a cselekmény, a büntetőtörvénykönyv értelmében vétséget, illetőleg büntettet képez.

Több külön erdei lopásnak, az érték szerinti minősítésénél, a büntetőtörvényeknek rendelkezései tartandók meg.

74. §. Büntettet képez az erdei lopás, habár a lopott dolog értéke 30 frtot nem halad túl, ha erre vonatkozólag valamelyike azon körülményeknek forog fenn, melyeknél fogva a lopás, tekintet nélkül a lopott dolog értékére, a büntetőtörvények szerint büntettnak állapittatik meg.

A büntetőtörvényeknek a fegyverviselésre vonatkozó megállapítása, erdei lopást illetőleg, csakis lőfegyverre értendő.

A visszaesésnek a büntetőtörvénykönyv 338. §-ában meghatározott hatálya, erdei lopásra nézve megszűnik, ha az utolsó elkövetését megelőző büntetés kiállása óta 3 év már eltelt.

75. §. Erdei kihágás miatt pénzbüntetés, s mindenik kihágásért, valamint a kihágást elkövetett mindenik személyre nézve, külön tételben állapítandó meg.

76. §. A pénzbüntetés behajthatlansága esetében, elzárás alkalmazandó; ez okból a büntetés megállapításánál egyuttal az e helyett alkalmazandó elzárás tartama is megállapítandó.

77. §. A pénzbüntetésnek elzárásra való átváltoztatásánál következő szabályok követendők :

Három forintot fölül nem muló pénzbüntetés helyett egy napi elzárás, azon fölül pedig minden további 1 frttól 3 frtig terjedő összeg helyett szintén egy napi elzárás számítandó.

78. §. Tíz napnál hosszabb ideig terjedő elzárás, erdei kihágás miatt, nem állapítható meg.

79. §. A károsultat illető megtérítés vagy kártalanítás helyett elzárásnak nincs helye.

80. §. A lopás kísérlete is büntetendő.

Az erdei kihágások egyéb eseteiben a kísérletet illetőleg, a kihágásokra nézve fennálló szabályok alkalmazandók.

A részesség, továbbá a szándék és gondatlanság, valamint a büntetést kizáró vagy enyhítő körülmények tekintetében — a mennyiben a jelen törvény kivételt nem állapít meg — a rendőri kihágásokra vonatkozó szabályok rendelkezései az erdei kihágások eseteiben is alkalmazandók.

81. §. Ha valakit utközben, akár az erdőben, akár annak közelében oly baj ért, mely miatt kénytelen volt erdei kihágást elkövetni, de ezt az erdőfelügyelettel megbízott személynek azonnal, vagy a legközelebbi községelöljárónak 24 óra alatt följelenti, úgy ezen cselekmény nem büntetettik mint kihágás.

Az okozott kár, vagy az eltulajdonított dolog értéke azonban ez esetben is megtérítendő.

82. §. Erdei kihágás miatt a büntető eljárásnak csak a sértett fél panaszára van helye.

A 109. és 110. §§-ban, valamint a 116. §-ban meghatározott kihágások miatt azonban az eljárás hivatalból indítandó meg.

83. §. Ha valaki több erdei kihágást követett el, melyek miatt még meg nem büntetett, a pénzbüntetés mindenik erdei kihágásért külön állapítandó meg.

A pénzbüntetés helyett alkalmazandó elzárás azonban a 78. §-ban meghatározott tartamot ez esetben sem haladhatja felül.

84. §. A családtagok, a gyámság és gondnokság alatt álló egyének, a cselédek, az iparos tanoncok és segédek és a gyári munkások által elkövetett erdei kihágások eseteiben az értéknek, a kárnak és a költségeknek megtérítésére nézve a családfők, a gyámok és gondnokok, a gazdák s illetőleg az

iparosok és gyárosok is felelősséggel tartoznak, azon esetben, ha a köteleességszerű felügyeleti jog gyakorlását elmulasztották. Ezen esetben utóbb nevezettek az érték, kár és költségek megtérítésében a tettessel együtt, — mindazonáltal visszkereseti joguk épségben tartása mellett, elmarasztalandók; de ellenük a végrehajtás csak azon esetben foganatosítható, ha annak a tettes elleni foganatosítása, ez utóbbinak vagyontalansága következtében, részben vagy egészben eredménytelen maradt.

Ugyanezen szabály szerint felelősek az erdei termékeknek az erdőben feldolgozására vagy az erdőből elszállítására jogosítottak megbizottjaikért és munkásaikért, a mennyiben ezek az erdei kihágást megbizatusuk körében követték el.

85. §. Az eltulajdonított dolog értékének és a kártérítési összegnek, valamint a hajtó-pénznek megállapíthatása végett mindenik közigazgatási bizottság saját területe számára, a kir. erdőfelügyelőkkel egyetértve, egy — s ha a vidék különböző részein e tekintetben jelentékeny különbsétek mutatkoznak, több érték- és ár-szabályzatot állapít meg, s azt a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszternek jóváhagyás végett fölterjeszti, s jóváhagyás után közhírré teszi.

Ezen szabályzat három évről három évre — vagy az időközben beállott jelentékenyebb árváltozások esetében korábban is újból állapíttatik meg.

Ha egymással összefüggő erdőterületek több törvényhatóság területén fekszenek, a szabályt az érdekelt közigazgatási bizottságok és erdőfelügyelők közösen állapítják meg.

Az érték- és ár-szabályzat készítésénél követendő elv és eljárás ministeri utasítás által határoztatik meg.

86. §. Az erdei kihágások büntethetősége a kihágás elkövetésének napjától számított két év alatt évül el.

87. §. Az elévülés szünetelésére és ismétli megkezdésére nézve a büntetőtörvények rendelkezései alkalmazandók.

88. §. Az erdei kihágás miatt megállapított büntetés végrehajtása megszűnik, az ítéletnek jogerőre emelkedésétől számított 3 év elteltével.

Ezen elévülés mindazonáltal az ítélet végrehajtására irányzott és az elítélt ellen intézett hatósági cselekmény által félbeszakittatik, azonban a félbeszakító cselekmény elrendelésének, illetőleg foganatosításának napján újra kezdetét veszi.

89. §. Az ítéletben megállapított megtérítés, vagy kártalanítás elévülésére nézve, erdei kihágás esetében is, a polgári törvények rendelkezései követendők.

II. FEJEZET.

K ü l ö n ö s h a t á r o z a t o k.

A) Az erdei lopásról.

90. §. A ki valamely erdőben létező élőfát, vagy ott létező levágott, de eladásra vagy felhasználásra még fel nem dolgozott fát lop (69. §.), az ellopott fa értékét s kártérítésül ezen érték negyedrészt tartozik megtéríteni; ezenfelül pedig a két összegekkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

91. §. A lopott fa értékét és kártérítésül ezen értékkel egyenlő összeget tartozik megfizetni, ezenfelül pedig a két összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő az, a ki az erdőben :

a) szórtan fentartott hagyonczt, fölfát vagy magfát, avagy tiz évesnél fiatalabb csemetét lop;

b) ritkás erdőből több, vagy zárt erdőből annyi egymás mellett álló fát lop, hogy ez által hézeg támad;

c) a termő föld megkötésére védezközüül szolgáló, vagy sarjadzás végett meghagyott tuskót kiás és ellop, avagy habár nem az ezen pontban megjelölt czélok valamelyikére szolgáló tuskót lop el, de az annak ellopása végett kiásott gödröt nem tölti be.

92. §. A ki valamely élőfa ágait, galyait letöri vagy levágja és ellopja, (illetőleg jogtalanul eltulajdonítja), ezen tárgy

értékét, s kártérítésül az érték felét tartozik megtéríteni s egyszersmind a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre ítélendő.

A ki pedig valamely élőfáról annak kérgét lehasítja és ellopja, a fa és a kéreg értékét tartozik megtéríteni s ezen felül azon értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

93. §. A ki valamely elszáradt vagy az elemek által letört fát, ágat, galyat, vagy tuskót lop el (illetőleg eltulajdonít), ezen tárgy értékét egyszeresen tartozik megtéríteni s ezen értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetetik.

94. §. A ki valamely nem-élő fa kérgét hántja le s ellopja, vagy már lehántott fakérget lop, a fakéreg értékét megtéríteni tartozik s egyszersmind ezen értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetetik.

A ki száraz vagy zöld faleveleket, vagy mohot lop, a lopott tárgy értékét s kártérítésül ugyanannyit fizetni tartozik, ezenfelül pedig ez értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

95. §. A ki gubacsot, tölgy, bükk, fenyő vagy más erdei magot vagy erdei gyümölcsöt, gombát, korhadékot, földet, agyagot, tőzeget, meszet, gyepphantot, fagyökeret, fűvet vagy egyéb erdei terméket lop (eltulajdonít), annak értékének megtérítésén felül az értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetetik.

Ha pedig a tettes az erdei magot, gubacsot vagy gyümölcsöt leverte vagy leszaggatta, a fentebbi pontban meghatározott fizetésekén felül kártérítésül az értékkel egyenlő összeget is tartozik fizetni.

96. §. A ki fanedvet, (gyanta, terpetin, nyir és jávorlő) lop, a lopott tárgy értékét megtéríteni s kártérítésül azzal egyenlő összeget tartozik fizetni s azonfelül a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre ítélendő.

97. §. Az orgazdaság és bünpártolás, a mennyiben erdei kihágást képező cselekményből származó dologra, illetőleg ily kihágás tettesére vonatkozólag követtetik el, 5 frttól 25 firtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Orgazdák és bünpártolók az értéket, a kárt és a költségeket a tettesekkel egyetemlegesen megfizetni tartoznak.

98. §. Ha a visszaesés az orgazdára nézve forog fenn, ennek cselekménye, tekintet nélkül az erdei kihágásban bünös tolvajra, a büntetőtörvények rendelkezései szerint minősítendő.

Erdei kihágásokra vonatkozó orgazdaság esetében a visszaesés hatálya 3 év alatt szünik meg.

99. §. A fentebbi fejezetben meghatározott cselekmények kísérlete is büntetendő.

A kísérlet büntetésénél a büntetőtörvények erre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók.

Ha az eltulajdonítani szándékolt dolognak a büntetés kimérésénél alapul szolgáló értéke nem határozható meg, a kísérlet 10 frtjg terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

B) Az erdei kártételekről.

100 §. A ki oly erdőben, melyben a legeltetésre nincs joga, szándékosan vagy gondatlanságból legeltet, az okozott kár és esetleg a hajtópénz megtérítésén felül, pénzbüntetéssel a következő mértékben büntetendő :

1. 1 db szarvasmarháért	50 kr.
2. 1 „ kecskéért	50 „
3. 1 „ ló, öszvér vagy szamárért	40 „
4. 1 „ juhért	15 „
5. 1 „ sertésért makkoltatás idején	30 „
6. 1 „ sertésért, makkoltatási időn kívül	10 „
7. 1 „ szopós csikóért	5 „
8. 1 „ ludért	2 „
9. egyéb baromfiért darabonként	1 „

Ha a legeltetés 15 éven aluli, vagy tilalom alatt álló erdőben, vagy pedig véderdőkben, avagy futóhomokban álló erdőkben történik, a fentebbi 1—7 alatt felszámított pénzbüntetés mindenik darab állatért kétszeresen veendő.

Ha pedig a legeltetés hat éven aluli, mesterséges ültetvények, vagy erdei vetések közt, avagy faiskolában történt, a pénzbüntetés háromszoros összegben szabandó ki.

101. §. Az előző §. határozatai az esetben is alkalmazandók, ha a legeltetésre jogosított ebbeli jogosultságát, a legeltetés helyére, idejére vagy a legeltetett állatok fajára avagy azok számára túllépte.

102. §. Legeltetési kihágás esetében a kártérítési összeg a 100. §-ban megszabott pénzbüntetés felénél, s ha az az említett szakasz 1—7. pontja alatt felsorolt állatokkal 15 éven aluli vagy laza talaju erdőben vagy nedves időjáráskor történt, vagy ha a kárt tevő egy napnál tovább legeltetett, annak teljes összegénél kevesebb nem lehet.

103. §. A 100. §-ban meghatározott büntetés felére szállítható le, ha valaki az azon §-ban megjelölt valamely állatot, másnak erdejébe legeltetési szándék nélkül ugyan, de jogtalanul behajt; vagy a felügyeletére bizott állatot másnak erdejébe gondatlanságból bemenni engedi.

Ha mindazonáltal valamely állat csakis az erdőbe való menekülés által óvathatott meg a fenyegető közvetlen veszélytől, ez esetben büntetésnek nincs helye; az okozott kár azonban ez esetben is megtérítendő.

104. §. Jogtalan legeltetés, vagy valamely állatnak idegen erdőbe való jogtalan behajtása esetében, a kártérítésen és a pénzbüntetésen felül, az állatok után hajtópénz is fizetendő.

A hajtópénz nagyságát mindenik állatnemre nézve a közgazgatási bizottság a 85. §. értelmében határozza meg.

A szárnyas állatokat behajthatlanság esetében jogukban áll az erdőőrizettel megbizott egyéneknek lelőni, mely esetben a lelőtt állatok a helyszínén hagyandók s az állat tulajdonosa által elvihetők.

105. §. A ki élőfát le- vagy bevágás, megfurás, rovatozás,

gyűrűzés, jelzés, lehámozás, fűrészelés, a gyökerek feltakarása, gyantanyilások fel- vagy tovább szakítása, vagy bármi más módon megrongál, az okozott kár megtérítésén fölül 15 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig az élőfa galyát vagy ágát letöri, levágja, megvagdálja, vagy a fát más hasonló módon megrongálja, az egész élőfa értékének egy tizedrészétől annak egész értékéig terjedhető kártérítést tartozik fizetni, s azonfölül 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

106. §. A levágott fáknak vagy más erdei terméknek, a kerítésnek, ároknak, medernek, partnak, töltésnek, hidnak, átmetszetnek, utnak, ergettyünek vagy csusztatónak, vízfogónak, vagy a fausztatásra szolgáló más eszközöknek, továbbá tilalmi táblának, jelző vagy utmutató póznának, a távolsági vagy bármely más, az erdőművelés vagy használat céljából alkalmazott jelnek vagy műveknek megrongálása, ugyszintén a szénégetésre összehordott vagy ölbe rakott fák szétbontása, ötven krajczártól huszonöt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az okozott kár mindenik esetben megtérítendő.

107. §. A ki másnak erdejébe jogtalanul földet, érczet, kőszenet, követ, gypet vagy egyéb talaj-alkatrészeket ás, vagy az erdőbe követ vagy más, a talajra nézve kártékony anyagot hord, a kár és az odahordott anyag elhordása által okozott költség megtérítésén felül 50 krtól 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

108. §. A ki idegen erdőben faizási vagy alomhordási vagy egyéb termékszedésre engedélylyel bir, de a fát, galyat, almot vagy egyéb erdei terméket nem a meghatározott mennyiségben, időben, vagy nem azon erdőrészből viszi, melyből annak vételére jogosítva van, 50 krtól 10 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel büntetendő az is, a ki az alom-

gyűjtésnél vagy galyszedésnél vasgereblyét vagy vágó eszközt használ, vagy pedig az őt illető faizási vagy erdőtermék-szedési jogával visszaélve, azt vagy másra ruházza, vagy másnak érdekében gyakorolja, vagy pedig a szedett fát, illetőleg erdei terméket eladja, egyáltalán, ha a megjelölt jogának határain tullép.

C) A veszélyes cselekményekről és mulasztásokról.

109. §. Két forinttól husz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik:

1. a ki a 9. §. határozmányainak megsértésével, az erdőben vagy annak közelében tüzet gerjeszt;

2. a ki az általa vagy hozzájárulásával, avagy jelenlétében gerjesztett tüzet kellő felügyelet nélkül hagyja, vagy a tűzveszélynek kikerülésére szükséges, és a létezett viszonyok közt eszközölhetővé vált intézkedéseket elmulasztja;

3. a ki a jelen törvény 11. §-ának eleget tenni elmulasztja;

4. a ki erdőégés esetében annak oltására kötelezve lévén, ezen kötelezettségének alapos ok nélkül nem tesz eleget, vagy az oltást vezető hatósági közeg rendelkezését alapos ok nélkül nem teljesíti.

110. §. Azon közigazgatási hivatalnok, ide számítva a községi előljárót is, a ki erdőégés esetében a hivatalánál fogva őt illető intézkedések körül kötelességét megszegi, szintén az előbbi §-ban meghatározott büntetéssel büntetendő.

Megyei közigazgatási hivatalnok ellen, ily vád esetében, az elsőfoku bíróságot a legközelebbi erdei kihágási bíróságok közül, a másodfoku erdei kihágási bíróság bíróküldés által határozza meg.

E büntetés mindazonáltal nem zárja ki a közigazgatási tisztviselő s községi előljárónak, a törvényhatóságok és községek rendezéséről szóló törvénycikkekben megállapított felelősségét.

111. §. A ki valamely erdőbe jogtalanul vagy engedély nélkül, vagy az engedélyezett helyen kívül ergetyüt (csusztatót) készít, meszet vagy szenet éget, szurkot, hamuzsirt vagy kátrányt főz, kormot készít, fűrész- vagy egyéb gödröt ás, fa-rakodót vagy dolgozó helyet, vagy műhelyet felállít, épület-, szerszám- vagy egyéb használatra szánt fát farag, vagy más hasonló munkát teljesít, öt forinttól husz forintig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő és a fent elősorolt cselekmények által esetleg okozott kárt, szakértői becsü alapján megtéríteni köteles.

Ily esetben, ha az erdőbirtokos kívánja, az ezen czélokra netán felállított építmények és művek, a kihágást elkövetőnek vagy annak költségén, a ki ezért magánjogi felelősséggel tartozik — elhordandók s az előbbi állapot visszaállítandó.

112. §. Ha a 109. §. 1., 2., 3. alatt meghatározott cselekmény vagy mulasztás folytán, gondatlanságból tűzkár származott, a cselekmény vagy mulasztás vétséget képez s a büntetőtörvények rendelkezései szerint lesz büntetendő.

Ugyanezen szabály alkalmazandó az esetben is, ha a tűzvész, a mész- vagy szénégetés, a szurok vagy kátrányfőzés, avagy a koromkészítés vagy hamunyerés végett gerjesztett tűzből gondatlanság folytán származott, ugyszintén, ha a tűz, az égés következtében nyerendő hamu jogtalan eltulajdonításának czéljából gerjesztetett, habár tűzvész nem származott.

113. §. A ki az erdőben engedély nélkül kocsival tilos uton jár vagy habár azon erdőségben makkoltatásra vagy legeltetésre jogosított is, marhát tilos uton hajt, a ki engedély nélkül új utat tör vagy hat évesnél fiatalabb utánnövények közt jár, ötven krtól 20 frtig terjedhető büntetéssel büntetendő.

114. §. A ki idegen erdőben a nélkül, hogy ahhoz jogosultsága volna, a közutakon kívül találtaik, ha ottani jelenléte közbiztonsági vagy az erdőtulajdon biztonságára szempontjából aggályosnak tűnik fel, az erdész-személyzet tagjai által az erdő-

ből kiutasítható és ha fejsze, fűrész, vagy az erdőtermék szedésére alkalmas más eszköz vagy fegyver volna birtokában, az tőle elveendő, azonban az illető által az elvett tárgy 14 nap alatt, további intézkedés végett a legközelebbi közigazgatási hatóságnak jelentés mellett átadandó.

A mennyiben tettes az erdőben tartózkodásra, illetőleg fegyverviselésre vonatkozó jogosultságát a hatóság előtt sem tudná igazolni, az által a fentnevezett s nála talált tárgyak elkobzandók.

Ha az erdőből kiutasított személy a meghagyásnak nem tesz eleget, öt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő; ha pedig ellenszegül, cselekménye közhatósági közeg elleni erőszak büntetést képezi s a büntetőtörvények rendelkezése szerint lesz büntetendő.

Kivételes intézkedések.

115. §. Ha valamely vidéken az erdei lopások igen gyakoriakká válnak, a közigazgatási bizottságnak — az erdőtulajdonosok kérelmére, vagy a nélkül — fölterjesztett javaslata folytán a belügyminister elrendelheti, hogy azon területen, valamint azokon is, a hol a lopott erdőtermékek eladatni szoktak, ily termékek eladása és vétele csak azon föltétel alatt legyen eszközölhető, hogy az eladó, az eladni szándékolt erdőtermék jogos szerzését, annak — a községelöljáróság által láttamozott — bizonyítványával igazolja, kitől azon erdőterméket szerezte.

A bizonyítványban körülírandó az eladni szándékolt erdőtermék neme, minősége, nagysága száma és mértéke.

Azon esetben, ha a közigazgatási bizottság a jelen szakaszban határozott fölterjesztést az érdeklettek kérelme nélkül rendelte el, ez iránti határozata az illető megye területén körözendő, és a törvényhatósági épületnek a határozatok kifüggesztésére szolgáló helyén kifüggesztendő. Minden érdekeltnek

joga van a kifüggesztéstől számított 15 nap alatt felebbezni a belügyministerhez. Ha pedig a közigazgatási bizottság az érdekletteknek a jelen §-ban meghatározott kivételes intézkedés elrendelés iránti kérelmüket mellőzendőnek találja, a folyamodóknak ez esetben is joguk van, a megtagadó határozat ellen, ugyancsak 15 nap alatt szintén a belügyministerhez felebbezni, a ki — ha az intézkedéseknek akár mellőzését, akár elrendelését szükségesnek látja, ez iránt a közigazgatási bizottság határozatának megváltoztatásával is intézkedhetik.

116. §. A ki az előbbi §-ban megjelölt rendelet megszegésével erdőterméket elad, vagy vesz, 2 frttól 10 frtig terjedő pénzbüntetéssel, s a mennyiben más erdei kihágás is forogna fenn, egyszersmind az erre rendelt büntetéssel is büntetendő.

III. FEJEZET.

A bíróságról, az illetőségről és az eljárásról, erdei kihágások eseteiben.

117. §. Erdei kihágások eseteiben a birói hatóságot első fokban gyakorolják :

1. megyékben a szolgabírák ;
2. rendezett tanácsu, valamint törvényhatósági joggal felruházott városokban a kapitány, vagy a tanács által e részben megbízott tisztviselője ;
3. Budapest mindenik kerületében az illető kerületi előljáró.

118. §. Tíz forintot felül nem haladó lopások vagy ugyan ezen összeget felül nem haladó kártételek eseteiben az elsőfoku bíraskodás kis és nagy községekben, a szolgabírón kívül a községi bírót is, akadályoztatása esetében pedig ennek helyettesét illeti.

Ez esetekben a sértett fél választásától függ, vajjon a szolgabíró vagy a községi bíró eljárását kívánja-e igénybe venni.

E választási jog azonban panasztétellel megszűnik.

119. §. Erdei kihágási ügyekben a másodfoku birói hatóságot a főispánból (fővárosban a főpolgármesterből), akadályoztatása esetében az alispánból, illetőleg polgármesterből vagy annak helyetteséből, mint — elnök és a közigazgatási bizottságnak két tagjából alakított bíróság gyakorolja.

120. §. A másodfoku erdei kihágási bíróság alakítási céljából a közigazgatási bizottság a közgyűlés által választott, vagy a jelen törvény 26. §-ában megjelölt erdészeti szakértő tagok közül, négy rendes és négy póttagot választ, a kik közül, lehetőleg fölváltva, kettő a főispán (főpolgármester), akadályoztatásuk esetében az alispán, illetőleg a polgármester elnöklete alatt, mint társas bíróság képezik az erdei kihágási másodfoku bíróságot.

121. §. A jelen törvény 158. §-ában meghatározott semmisségi panasz esetében, a curia mint legfőbb ítélőszék határoz.

122. §. Az erdei kihágási másodfoku bíróság üléseire a kir. ügyész meghívandó.

A kir. ügyész távolléte azonban az eljárást és határozathozatalt nem akadályozza.

123. §. A másodfoku bíróság ülései a törvényhatóság székhelyén tartatnak.

Az ülésekre az elnök meghívja a tagokat s az értesíti a k. ügyészt is, az ülés tartásának napjáról, órájáról és helyéről.

124. §. A jegyzőkönyvvezető teendőit az elsőfoku bíróságnál — a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról szóló törvény 5. §-ában megjelölt személyek végezik.

A másodfoku bíróságnál a jegyzőkönyvvezetésre a törvényhatóság jegyzői személyzetéből az elnök rendel ki tagot.

125. §. Ugy az elsőfoku, valamint a másodfoku erdei kihágási bíróság tagjai e hivatásukra nézve — a mennyiben

a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról szóló törvény értelmében fel nem eskettettek volna — külön esküt tesznek le.

Az idézett törvénynek a községi biráskodással megbízott közegekre vonatkozó rendelkezése, az erdei kihágások eseteiben eljáró községi bírákra is alkalmazandó.

A másodfoku bíróságnak a jelen szakasz intézkedései alá nem eső tagjai, a közigazgatási bizottság ülésén szintén a fentidézett törvenyczikk 7. §-ában megállapított esküt teszik le.

126. §. Az elsőfoku erdei kihágások bírósága egy másik hasonló bíróságnak erdei kihágási ügyben hozzá intézett megkereséseit teljesíteni köteles.

127. §. A rendőri közegek kötelesek az erdei kihágási bíróságnak hivatása körében kiadott meghagyásait s ha más törvényhatóságnak lennének közegei, megkereséseit pontosan teljesíteni.

128. §. A fölesketett erdőtisztek és erdőőrök az elkövetett erdei kihágás, és az ezt elkövetett személy nyomozásánál szintén mint rendőri közegek járnak el.

129. §. Az előbbi szakaszban megjelölt személyeknek, az erdei kihágás vagy a kihágást elkövetőnek nyomozásában foganatosított és hatáskörükbe eső cselekményei, hatályra és hitelességre nézve a törvénynek és a szabályoknak a rendőri közegekre vonatkozó intézkedései alkalmazandók.

130. §. Az eljárás rendszerint a tettes lakhelyének, illetőleg tartózkodási helyének bírósága előtt indítandó meg. Ha azonban a tettes közvetlenül a kihágás elkövetésén éretett, vagy ha tőle zálog vétetett, vagy ha ő zálogot adott, az eljárás a tett elkövetésének bírósága előtt is megindítható.

Tettenkapás az is, ha a tettes nem éretett ugyan közvetlenül a kihágás elkövetésén, hanem a közvetlen rajtaérés kikerülése végett megfutamodván, vagy elrejtőzván, folytonos üldöztetése közben elfogatott, illetőleg fölfedeztetett; ugyszintén,

ha folytonos üldöztetése közben az őt üldöző rendőri közeg (127. és 128. §§.) vagy több üldöző által, avagy az üldözésben részt nem vett, de többek által felismertett, habár menekülése vagy elrejtőzése sikerült is volna.

131. §. A tettes, vagy tettesek, avagy ezek egyikének illetékessége, a részesekek illetékességét is megállapítja.

132. §. Ha az erdei kihágást elkövető ellen az eljárás folyamában más büntetendő cselekmény jelensége is felmerül, az erdei kihágás miatti eljárás azonnal félbeszakítandó és az iratok, további eljárás és ítélethozatal végett azon bírósághoz teendő át, mely azon másik büntetendő cselekményre nézve illetékes.

133. §. Elsőfoku erdei kihágási bíróságok illetékességi összeütközése esetében, ha valamennyinek másodfoku bíróságát ugyanazon közigazgatási bizottság képezi, a határozati jog ezt illeti.

Ha pedig az illetékességi összeütközésben levő erdei kihágási bíróságok másodfoku bírósága nem ugyanaz, ugyszintén másodfoku erdei kihágási bíróságok illetékességi összeütközése esetében, az illetékesség kérdésében a belügyminister határoz.

134. §. Rendes bíróság és erdei kihágási bíróság közötti illetékességi összeütközés esetében, az illetékesség fölötti határozat az 1869. IV. t.-cz. 25. §-a alapján a ministeriumot illeti.

135. §. Erdei kihágások esetében, a mennyiben a jelen törvény mást nem állapít meg, a kihágásokra nézve hatályban levő eljárás továbbra is fentartatik.

136. §. Azon esetekben, melyekben a jelen törvény rendeletei szerint az eljárás csak a sértett fél panaszára indítható meg, a panasz a büntetőtörvény rendelkezései szerint erre jogositott személyeken kívül, a sértett fél erdőkezelő tisztje által is — külön meghatalmazás nélkül előterjeszhető.

Az erdőkezelő tiszt jogositva van továbbá a sértett felet, az eljárás további folyama alatt is, a bíróság előtt képviselni, és a megengedett jogorvoslatot használni.

A panasz szóval is előterjeszthető.

Ha a panasz írásban terjesztetik be s ahhoz több erdei kihágást s kihágót tartalmazó jegyzék mellékeltetett, az indítvány mindazon kihágási esetekre és személyekre, melyek a jegyzékben mint ilyenek megjelölve vannak, kiterjesztettnek tekintendő.

137. §. Azon erdei kihágások eseteiben, melyekben a jelen törvény (109., 110. és 116. §§.) szerint, hivatalból eszközlendő az eljárás, tartozik az illetékes bíró a neki följelentett vagy hivatalos tudomására jutott kihágást illetőleg, külön indítvány nélkül is megindítani az eljárást.

138. §. Oly erdei kihágási ügyekben, melyekben az érték, illetőleg a kár nagysága állapítja meg az erdei kihágási bíróság illetékességét s az érték, illetőleg kár nagyobb volna, mint a mely az ezen bíróság illetékességére nézve a jelen törvény 69. és 118. §§-aiban meg van állapítva, joga van a sértett félnek, az elsőfoku bíróság ítéletének hozataláig, megtérítési, illetőleg kártalanítási igényeit a 69. §., illetőleg a 118. §-ban meghatározott összegre vagy azon alul is leszállítani; erdei lopások esetében azonban csak akkor, ha a lopott tárgy értéke 50 forintot meg nem halad.

Az ekként eszközölt leszállítás a bíróság illetéktelenségét megszünteti.

139. §. Ismeretlen egyének vagy külföldiek tetten kapás vagy folytonos üldöztetés esetében, a legközelebbi község előljárósága elé, ha pedig az erdei kihágás bírója közelebb volna, ez elé vezetendők.

140. §. A községi előljáró, az elővezetett személylyel azonnal jegyzőkönyvet vesz fel, s ha ez kilétét s azt igazolja,

hogy az országban állandó lakással bir, azonnal szabadon bocsátandó, ellenkező esetben pedig az erdei kihágási bíróságnak haladéktalanul átadandó.

141. §. Az erdei kihágási bíró tartozik a hozzá elővezetett vagy a községi előljáró által átküldött személyt azonnal kihallgatni s a kihallgatásról jegyzőkönyvet felvenni. Ha az elővezetettnek előadása az ellene felhozott gyanút elhárítja, vagy ha az állítólag általa okozott kár valószínű összegére nézve biztosítékot ad, vagy alkalmas kezeset állít, azonnal szabadon bocsátandó.

142. §. Letartóztatható és a 139. és 140. §§. rendelkezései szerint elővezetendő a tetten kapott vádlott az esetben is, ha a rendőrség vagy az erdő őrizetére szolgáló személyzet tagja által, a kihágás abbanhagyására felszólíttatván, a felszólításnak nem felel meg.

143. §. Elővezetést rendelhet el az erdei kihágási bíróság azon esetben, ha a megjelenésre megidézett vádlott a kitűzött időben a bíróság előtt meg nem jelent s elmaradását alapos melegséggel nem igazolja.

144. §. Vizsgálati fogság, erdei kihágási ügyben, csak az esetben rendelhető el, ha az ismeretlen vagy az országban állandó lakással nem bíró vádlott megszökésétől lehet tartani.

A vizsgálati fogság 48 óránál hosszabb ideig egyáltalán nem tarthat és a büntetésbe beszámítandó.

145. §. Az előbbi szakaszban meghatározott idő előtt is azonnal megszüntetendő a vizsgálati fogság, mihelyt a letartóztatott vádlott kilétét és azt igazolja, hogy az országban állandó lakással bir, vagy pedig, ha kilétének igazolásán felül, a vád tárgyát képező kihágásból származott kárnak és büntetésnek valószínű összegére nézve biztosítékot ad, vagy alkalmas kezeset állít.

146. §. Ha a kihágás megállapítása vagy folytatásának

megakadályozása végett szükséges, a rendőri közegek, illetőleg az erdőőrök jogosítva vannak a kihágást elkövetőnél létező azon eszközöket, melyekkel a kihágást elkövette, annak kocsiját, szánját és vonó marháját, valamint a kárban talált állatokat lefoglalni.

Az ekként lefoglalt tárgyak, ha csak azok a sértett fél által egyezség folytán a tulajdonosnak vissza nem adattak — állatoknál legfeljebb 48 óra, — egyéb tárgyaknál pedig legfeljebb 14 nap alatt az esetben is átadandók a község előljáróságának, ha vádlott nem is vezetettnek elé.

Az átadás alkalmával jegyzőkönyv veendő fel, melyben a vád tárgyát képező kihágás körülményesen, az okozott kár összegének megjelölése mellett körülírandó s egyszersmind a lefoglalt tárgyak is a leltár fölvételére megállapított szabályok szerint följegyzendők.

147. §. Az előző szakasz értelmében lefoglalt tárgyak megőrzése és fentartása a községet, a rendelkezési jog azonban a kihágási bíróságot illeti.

148. §. A lefoglalt tárgyak kiadandók a tulajdonosnak — ha az a kár valószínű összegéért biztosítékot ad.

149. §. Biztosíték-adás nélkül is visszaadandó a lefoglalt tárgyak azon része, melynek értéke a kár, a költségek és a pénzbüntetés valószínű összegét fölülmulja.

150. §. A tetten kapott vagy folytonosan üldözött tolvaj által eltulajdonított erdei termékek, a rendőri vagy erdei közegek által onnan vehetők el, a hová azok elhelyeztettek.

Ezen eseteken kívül az eltulajdonított erdei termékek kutatása céljából a házmotózás elrendelése és foganatosítása tekintetében a fennálló szabályok és a törvényes gyakorlat irányadók.

151. §. Az erdei kihágások soron kívül a leggyorsabban tárgyalandók és intézendők el és ott, a hol az erdei kihágások

gyakorlatok, azok elintézésére legalább minden hónapban tárgyalási napok tartandók.

152. §. A ki magát az elsőfoku bíróság ítéletével sértve találja, ez ellen a másodfoku bírósághoz felebbezhet.

A felebbezés az ítélet kihirdetésétől, vagy — ha az írásban közöltetett volna, — a kézbesítéstől számítandó 48 óra alatt, akár szóval, akár írásban jelentendő be.

A 48 óra letelte után bejelentett felebbezés hivatalból visszautasítandó.

Törvénykezési szünnapok nem számíttatnak.

153. §. A törvényes időben szóval vagy írásban bejelentett felebbezés az ítélet végrehajtását megakasztja.

154. §. A másodfoku bíróság, az ügynek az eladó általi tüzetes, a cselekmény minőségére, a netalán okozott kár nagyságára, vádlott bűnösségére vagy ártatlanságára, valamint a súlyosító és enyhítő körülményekre részletesen kiterjedő előadvány, — s az esetben, ha a kir. ügyész jelen van, annak meghallgatása után határoz.

Az előadó előterjeszti egyszersmind az ítélet vagy végzés tervét is.

Az előadói tisztet a bírák, vagy szükség esetén az elnök által e célra kirendelt törvényhatósági jegyző teljesíti. — Ez utóbbi azonban szavazattal ez esetben sem bír.

155. §. Az előadó után a kir. ügyész indokolt előterjesztésében tartozik nyilatkozni az iránt, vajjon a vád tárgyát képező cselekmény nem képez-e rendes bíróságok hatósági körébe eső büntetendő cselekményt?

Ha a kir. ügyész azon nézetben van, hogy a törvény a jelen §-ban meghatározott irányban megsértetett, az eljárás megszüntetését s az ügynek az illetékes bírósághoz való áttételét indítványozza.

156. §. Az esetben, ha a kir. ügyész az iratokból és az előadmányból azon meggyőződésre jutna, hogy az elsőfoku bíróság megsértette az eljárásra nézve fennálló valamelyik lényeges szabályt, vagy hogy a cselekmény erdei kihágást képez ugyan, de arra a jelen törvénynek nem azon rendelkezése lett volna alkalmazandó, mely alá azt az elsőfoku bíróság foglalta, e körülményekre is tartozik előterjesztésében kiterjeszkedni s ennek megfelelő indítványt tenni.

157. §. A másodfoku bíróság mindenekelőtt a királyi ügyésznek a 155. §-ban körülírt előterjesztése fölött határoz s ha a kir. ügyésznek azon nézetéhez járul, hogy az elsőfoku bíróság hatósága körén túl terjeszkedett, az eljárást megsemmisíti s az ügyet a rendes bírósághoz teszi át, egyszersmind erről az első fokban eljáró bírót is értesíti.

A másodfoku bíróságnak ezen határozata, melylyel a fenforgó ügyet az erdei kihágási bíróság hatósági körébe nem tartozónak állapítja meg, mind a kir. ügyész és a felekre, mind pedig a bíróságokra nézve végérvényes s ez utóbbiak ellenkező felfogása indokából, az eljárás és elintézés nem tagadható meg s az ügy nem utasítható vissza.

158. §. Ha a másodfoku bíróság a k. ügyész indítványa ellenére, az ügyet az erdei kihágási bíróság hatósági körébe tartozónak nyilvánítaná, a kir. ügyésznek jogában áll a határozat, illetőleg az ítélet kihirdetésekor az ellen semmiségi panaszát szóval vagy ugyanazon napon esti 6 óráig írásban bejelenteni s az indokok bővebb kifejtését, a bejelentés utáni 24 óra alatt írásban benyújtani.

159. §. A kir. ügyész által emelt semmiségi panasz folytán az ügyiratok a legfőbb ítélőszékhez terjesztendők.

A legfőbb ítélőszék elbirálása csupán a kir. ügyész által a 158. §. értelmében semmiségi panaszszal megtámadott kéredezre szorítkozik s a mennyiben a semmiségi panaszt alaposnak

találja, a 157. §. esetében az egész eljárást megsemmisíti s az iratokat a rendes bírósághoz való áttétel végett, a másodfoku erdei kihágási bírósághoz visszaküldi.

160. §. A kir. ügyésznek a 156. §. alapján tett előterjesztései mellőzése miatt, perorvoslatnak helye nincsen.

161. §. A törvényes időben felebbezett ügyben joga van a másodfoku bíróságnak, ha a vizsgálatot nem találja kielégítőnek, annak pótlását az első bíróság ítéletének feloldása nélkül is elrendelni.

A másodfoku erdei kihágási bíróságnak határozatai a 158. §-ban foglalt eset kivételével végérvényesek.

162. §. Ha a jogerejűvé vált ítélettel elmarasztalt fél a kártérítés és a pénzbüntetés összegét az ítéletben meghatározandó határidő alatt be nem fizeti, végrehajtásnak van helye.

A végrehajtásnak közigazgatási uton elrendelése és foganatosítása iránt az eljáró elsőfoku erdő-bíróság hivatalból intézkedik.

A végrehajtás iránt egyébként a jelen törvény, a perrendtartás, valamint az 1876. évi XV. törvényzikknek az egyenes és közvetett adók stb. végrehajtás utján behajtásáról szóló rendelkezéseire való tekintettel, a következő 164. §-ban érintett ügyrendtartás részletesen intézkedik.

163. §. A végrehajtást teljesítő közeg eljárásának szabályszerűsége ellen felmerült panasz felett, első fokban a közigazgatási bizottság s másodfokban a belügyminister határoz.

164. §. Az ügyrendtartást a belügyminister, egyetértőleg a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerrel, rendeletileg állapítja meg és teszi közzé.

(Folyt. köv.)

A különféle erdő-alakok.

Közli: Kovács Géza, m. kir. erdész.

(Folytatás és vége.)

Ezzel a szálerdő alakok tárgyalását bevégezve, szerző áttér az

Egyszerű és összetett sarjerdőalakokra.

Az egyszerű sarjerdőalaknak a talaj iránti visszahatása birálatánál felemlíti azon ismert hátrányos hatást, mely a sarjak rövid időközökben eszközölt kihasználása folytán nyilvánul, azt azonban kevésbé károsnak állítja, mint minő a tarvágás alkalmazásánál mutatkozik.

A középerdőnek három szembeötlőbb alakját különbözteti meg szerző:

Midőn a gazdaság által egyenlő súly van fektetve ugy a tüzi-, mint a haszonfatermelésre. Ez a normális közép erdő alak, melynél a feladat szerint a fő- mint az alfa egyenlő arányban fordul elé;

midőn a főtörekvés haszonfatermelésre irányul. Ez a szálerdőszerű középerdőalak (Hochwaldartige Mittelwaldform); ennél tehát a főfigyelem a fő- vagy felfára van irányozva, az alfa pedig inkább csak talajóvó rendeltetéssel bír; végre

midőn tüzifatermelés a főczél: sarjerdőszerű közép erdőalak. Ez, mint a mai gazdaság irányzatának meg nem felelő, s különben is az alfának túl magas fordája miatt hátrányos, ma már nem igen fordul elé.

A középerdőalaknak talajápoló hatást tulajdonít, ellentétben azon nézettel, mely régebbi időben keletkezett és még ma is tartja magát és a mely az ellenkezőt állítja.

Szerző azonban okát e nézeteltérésnek abba helyezi, hogy az utóbb említett vélemény rosszul kezelt és nem ápolts középerdőkön alapszik.

Az alfának gyakoribb letarolása ugyan hátrányos, azonban korántsem oly káros, mint pl. a tarvágás, mert a megmaradó felfák beárnyalásukkal jótékonyan hatnak azon rövid idő alatt is, míg a gyorsan növényő sarjak által képezett alfák ismét záródnak, mi jóval rövidebb idő alatt történik, mint a magból eredő csemetéknél az eset.

Szerző azon nézetét, miszerint a középerdő a talaj erejére káros hatása, „tankönyvbéli elmélet-nek„ (Lehrbüchertheorie) nevezi.

A veszélyeknek nem csak kevésbé van kitéve, de azoknak egyszersmind könnyebben is képes ellenállni, mint az egyenlő növényő erdőalakok; a netáni kárt pedig nagy változottságu alakja folytán könnyen pótolja.

Tömegtermelés tekintetében sem marad az egyenlő szál-erdőalak mögött, az anyag belső jósága tekintetében pedig minden más alakot felülmul.

A következőkben az elegyes és átmeneti erdőalakokat tárgyalja szerző s avval e nagy érdekű fejezet véget ér.

A 2. fejezetnek tárgya, mint már mondva volt, az erdőalak választása.

A választott erdőalak alkalmazásából szoros összefüggésben van a talaj jókarban tartása, a fatermelés mennyisége és minősége és a termelés tartamossága (tágabb értelemben), azért a választás igen nagy gazdasági fontossággal bír.

Ehez képest szerző igen terjedelmesen (34 oldalon) és behatóan veszi bírálathoz alá azon szempontokat, melyek a választásnál döntő befolyást gyakorolnak, s melyek nagyjában az alább következőkben vannak feltüntetve.

Legelső sorban jó tekintetbe a termelő erők fenntartásának szempontja, mi nevezetesen a talaj nedvességének fenntartására van irányozva, mint melyre a gazda-

ság közvetlenül képes befolyjni, t. i. többé kevésbé talajapoló erdőalak alkalmazása által. Hogy azok közül melyiket válasszuk, az a termőhelyi viszonyoktól függ, melyek főleg az abszolút magasság és a talaj minőség szerint jutnak kifejezésre.

Az abszolút magasság tekintetében szerző gyakorlati szempontból jellegzi a magas hegység, közép hegység, hegyes vidék (Bergland) dombos vidék és síkság termőhelyi viszonyait, az azokon gyakoribb veszélyekkel együtt.

A szemlélt viszonyokból vont következtetése röviden abban foglalható össze, hogy minél óvottabb a termőhely általában önmagában, annyival inkább engedhető meg az egyenlőkoru szálerdőalakok alkalmazása, ellenkező esetben mindinkább az egyenlőtlen koruaknak kell előnyt adni.

A talajminőség szempontjából hasonlóan áll a dolog.

Az általában jó, ásványilag erőteljes, kellő nedvességgel és mély talajon minden alak alkalmazható s itt az egyenlő növésű szálerdőalakok magas fordá mellett is megengedhetők.

Közép és gyengébb minőségű talajon a talajapolóknak jelzettek lépnek előtérbe.

A termőhely minőségének változásait, melyek pl. ugyanazon hegyoldalon vagy sikterületen is észlelhetők, szemelőtt tartva, a természetszerű gazdaságnak feladatává kell lenni, hogy a termőhelyek változásához mérten változtassa és alkalmazza az erdőalakot állabról állabra, bizonyos — az erdőgazdaság másnemű kívánalmai által igényelt — többé-kevésbé tág határok közt.

Az erdőalak választásánál másod sorban a használati cél jön tekintetbe, mely lehet hasznofára, tűzifára, vagy mindkettőre irányozva.

Szerző magas fokú termőhelyi jóság mellett az egyenlő növésű szálerdő-alakokat is, mint előnyösöket jelöli meg nagyobb

tömegű, kisebb méretű haszonfa termelésre, ha inkább a törzs hibátlan külalakja, mint belső jósága jó tekintetbe; ugyszintén nagy tömegű tűzifa-termelésre is ily talajviszonyok mellett.

Ellenkező esetekben, tehát a legtöbbször, az előnyt az egyenlőtlen koru szál- és a középérdőalaknak adja.

A harmadik főtekintetet a felujítás könnyüisége képezi, minek szerző azért tulajdonit különös fontosságot, mivel e könnyüségből következtetni lehet arra, hogy mennyiben tartattak fenn az erdő természetszerű viszonyai, és óvatott meg a talaj termelő ereje.

E tekintetben azon eredményre jut, hogy a szabadabban álló törzsekkel bíró egyenlőtlen koru szálerdő- és középérdőalakok a felujítást (sarjaktól eltekintve) elősegítik, mint milyeknél a magtermés gyakoribb és bővebb, jobb csiragyat szolgáltatnak, mert a talajt ápolják, s végül a csemeték fejlődése biztosan történik az idősebb fák beárnyalása és oldalról nyújtott oltalma mellett.

Tekintetbe jő továbbá az erdőalak választásánál igen sok erdőben a melléktermények termelése és nyérése.

Szerző itt főleg a lombtakaró (alom) szedést teszi fejtegetés tárgyává, és pedig annak előrebocsátása mellett, hogy a gazdaságnak feladata: minden erejével arra törekedni, miszerint ez a használat az erdőből egyszer már végkép kiküszöböltessék, vagy legalább is a lehető legkisebb mérvben gyakoroltassék. És erre az első lépést, amennyiben az erdőalak befolyhat, az egyenlőtlen koru alakok alkalmazásában találja fel.

Az egyenlőnövésű állabok ugyanis, melyekben a mellékállab kiválása után a felnőtt s egymástól távol álló törzsek közt a tér szabad, mintegy kínálkoznak az alomgyűjtő gereblye akadálytalan működésére „és — mint szerző mondja — bátran lehet mondani, hogy mi neveltük nyakunkra az alom-

használatot ezen erdőalak által, vagy legalább is nagyban elősegítettük rendszeres nyerését.“ Ő tehát a különböző koru, de főleg a szálalt és evvel rokon alakokat ajánlja, mint melyeknek folytonosan meglévő fiatal csemetéi a gyűjtést szerfelett megnehezítik, mihez még azon körülmény is járul, miszerint a nép már törvénynek tekinti a csemetékkel benőtt területeken az alomgyűjtés tilosságát.

Végül azt mondja szerző: „ha semmi más indok nem ajánlaná is az egyenlőtlen korn erdőalakokat, már magában az, hogy az alomgyűjtés rákfenéje ellen eredménnyel képesek hatni, elégséges lenne arra, hogy ezen alakokat erdeinkbe mindinkább bejuttassuk.“

A véd erdőknél alkalmazandó erdőalakokat a törvény szabja meg; ezek a localis jelentőségű véd erdők, melyeknek hivatása és hatása: a szomszédterületeket hó-kőgörcgetegek, vizmosások, földomlások, ugyszintén a síkon futóhomoktól való elborítás stb. stb. ellen megoltalmazni közvetlen és szem-mellátható. Sokkal nagyobb jelentőségű azonban az erdőnek azon közvetett, egész vidékekre és országokra kiterjedő védő hatása, melyet a források fenntartása, folyók táplálása, a viznek helyes időszerint való elosztása a klimai szélsőségek mérséklése stb. tekintetében gyakorol. Ennek folytán a védendő fogalma nagy mérvben kiszélesítendő, s szerző nem vél nagy hibát elkövetni, ha majdnem valamennyi meglévő erdőt, főleg a hegységi erdőket tágabb értelemben védendőnek tekinti.

A szorosabb értelemben vett véd erdők alakja a szálalt erdő; miután a fennebbi értelmezés szerint majd minden erdő védendő, szerző annyival inkább ajánlja a szálalt s evvel rokon erdőalakoknak minél szélesebb körben, különösen a hegységi erdőkben való alkalmazását, mert ezek azon alakok, melyek

a véderdőtől igényelt feladat teljesítésére, már ismert tulajdonságuknál fogva, leginkább képesek.

Az erdőalak választásánál végül nyomatékos körülmény, az illető alak által igényelt minőségi és mennyiségi — értelmi és physikai — munkaerő.

Az erdőtelepítésnél a tarvágás utáni felújítás igényel legtöbb munkáskezet.

Az ápolásnál azonban az egyenlőtlen koruak mennyiség, főleg azonban minőség tekintetében legtöbb munkaerőt vesznek igénybe; ugyanez áll a kihasználás és kiszállításra nézve is.

A befejezésekép jövő végkövetkeztetéssel az erdőalakokat tárgyaló fejezet bezáratik.

Ebből érdemesnek tartjuk főleg azt kiemelni, hogy szerző pártfogolt erdőalakjai számára korántsem követel kizárólagos kiváltságot, minőben eddig az egyenlő növésű szálerdő-alakok részesültek, csakis egyenjogúságot és előítélet nélküli méltatást.

* * *

A fennebbieken az erdőalakok önmagokban, a fajok tekinteten kívül hagyásával voltak tárgyalva. Ha most e kettőt összefoglalva szemléljük, akkor azon nagy változatosságot feltűntető erdőnemek (Bestandsarten) állnak előttünk, melyet, különösen a természet által alkotott s külső befolyástól ment erdők mutatnak. Ezen erdőnemek közül azonban részletes szemlélődés és behatóbb vizsgálódás tárgyát csak azon főbb fajok által alkotottak képezhetik, melyek gyakrabban előfordulnak és gazdasági fontossággal bírnak.

Ezeknek tárgyalása képezi az előttünk fekvő kötet 4-ik szakaszának feladatát, melyet két fejezetben old meg.

- a) Egyetlen és
- b) Egyes erdőnemek.

E fejezetek részletesebb ismertetésére azonban — bár-

mennyire kívánatos lenne is az — nem lehet kiterjeszkedni, miután ismertetésünk máris túlhosszura nyult.

Legyen itt még annyi mondva, hogy szerző a nevezetesebb fanemeket külön-külön az elébb tárgyalt erdőalakokba foglalva ismerteti, és pedig úgy az egész állatot, mint annak egész részeit, keletkezés, növekvés, zárlat és élettartam tekintetében.

Az elegendő erdőnemeket ugyan ezen szempontokból, két-két fanem összefoglalása mellett tárgyalja.

Vajha hazai erdészeink körébe is ezen érdem szerint kellően meg nem becsülhető könyv minél számosabb olvasóra s az abban alapul vett „természetszerű erdőgazdaság“ elvben és gyakorlatban minél számosabb követőre találna!

Egyesületi közlemények.

Az Orsz. Erdészeti-Egyesület 1879. évi júniushó 9., 10. és 11-én Székes-Fehérvártt tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyve.

A közgyűlés kezdődik d. e. 10^{1/2} órakor Tisza Lajos ő excellentiája elnöklete alatt.

Jelen voltak: Gróf Apponyi Albert, országgyűlési képviselő és alapító tag.

Baján Imre, urad. jószágigazgató és rendes tag.

Bedő Albert, egyleti titkár és alapító tag.

Belházy Emil, m. k. erdőrendező és alapító tag.

Berghold Károly, urad. körerdész és rendes tag.

Bedros József, primási erdőgyakornok és rendes tag.

Bernárd József, m. kir. erdész és rendes tag.

Bothó Imre, urad. főerdőmester és rendes tag.

Bunyitay Gyula, urad. erdőmester és rendes tag.

Bükhely Antal, urad. főerdőerdőmester és rendes tag.

Cservenka Antal, urad. körerdész és rendes tag.

Csik Gyula, püspöki erdész és rendes tag.

Czirbesz Kálmán, m. kir. közalapítv. erdőrendező és alapító tag.

Dittrich Ferencz, urad. főerdész és rendes tag.

Eleőd Jósa, ügyvéd és alapító tag.

Enderes W. J. urad. erdőmérnök és rendes tag.

Engel Sándor, fakereskedő és alapító tag.

Fekete Lajos, m. k. erdőakadémiai tanár és alapító tag.

Fittler Géza, m. kir. erdőgyakornok és alapító tag.

Fliegl Nándor, m. kir. erdész és rendes tag.

Göttmann Venczel, urad. erdőtiszt és rendes tag.

Dr. Günther Antal, ügyvéd és rendes tag.

Gungl János, m. kir. közalap. erdész és alapító tag.

Havas János, urad. főerdész és rendes tag.

Havas Sándor, rendes tag, ugyis mint Budapest főváros képviselője.

Hanzély János, m. kir. közalap. erdőgyakornok és rendes tag.

Hoffmann Antal, m. kir. közalap. erdőmester és alapító tag.

Hoffmann Sándor, m. kir. cultusmin. főerdőtanácsos és alapító tag, ugyis mint a cultusministerium képviselője.

Hóman Bálint, tisztartó és rendes tag.

Hub Rezső, urad. főerdész és rendes tag.

Jarinay Vilmos, m. kir. főerdész és rendes tag.

Joász Alajos, m. kir. erdész és alapító tag.

Ihrig Vilmos, m. kir. közalapítványi erdőmester és rendes tag.

Illés Nándor, urad. erdőfelügyelő és alapító tag.

Kabina János, m. k. erdőbecslési felügyelő és rend. tag.

Kallina Károly, m. kir. erdőmester és alapító tag.

Klein Ödön, m. kir. erdőrendező és rendes tag.

Kolczonay Antal, püspöki erdész és alapító tag.

- Kovatsik Mihály, m. kir. erdőbecslő és rendes tag.
 Krause Géza, m. kir. erdész és rendes tag.
 Krivácsy Elek, m. k. főerdész és rendes tag.
 Kugler Lajos, m. kir. központi főerdész-helyettes és alapító tag.
 Kuntzl Antal, m. kir. közalap. erdész és rendes tag.
 Kutrovátz Károly, urad. főerdész és rendes tag.
 Kürthy Géza, m. kir. erdész és alapító tag.
 Laky Lajos, városi közigazgatási tanácsnok és rendes tag, ugyis mint Debreczen szab. kir. város képviselője.
 Lechner Gábor, m. kir. erdőmester és alapító tag.
 Lehmann János, m. k. közalap. erdész és rendes tag.
 Legányi Géza, m. kir. erdész és alapító tag.
 Loeszl József, urad. főerdész és rendes tag.
 Luczenbacher Pál, fakereskedő és rendes tag.
 Máday Izidor, ministeri titkár és alapító tag, ugyis mint a földmivelési ministerium képviselője.
 Mányay Imre, m. kir. közalap. erdész és rendes tag.
 Nagy Gyula, m. kir. erdészeti számvivő és rendes tag.
 Nozdrovitzky Miklós, primási erdőmest. és rend. tag.
 Nemes Gyula, m. k. közalap. erdőgyakornok és rend. tag.
 Nickel Zsigmond, m. k. erdőakad. tanár és rend. tag.
 Ódor Ignác, urad. erdész és rendes tag.
 Oszvald Károly, m. k. közalap. erdész és alap. tag.
 Patzl Jenő, urad. főerdész és rendes tag.
 Báró Prónay Aurél, m. k. erdőgyakornok és alapító tag.
 Prokopovitsch Lajos, fővárosi főerdész és alapító tag.
 Róth Ignác, mint Pest-Pilis-Solt és Kis-Kunmegye képviselője.
 Rácz Vendel, urad. körerdesz és rendes tag.
 Rochlitz Pál, m. kir. központi fogalmazó-erdőgyakornok és alapító tag.

Riffer Nándor, urad. főerdész és rendes tag.

Riedl Ödön, erdőmester és rendes tag.

Roxer Vilmos, m. kir. erdőbecslési felügyelő és rendes tag.

Rosenkopf Jenő, városi erdőmester és alapító tag.

Rowland Vilmos, urad. főerdőmester és rendes tag.

Rowland Róbert, erdész és rendes tag.

Schusselka Gusztáv, üveggyáros és alapító tag.

Scholcz Rezső, m. kir. osztálytanácsos és alapító tag.

Sóltz Gyula, m. kir. erdőtanácsos és alapító tag.

Schurina József, urad. erdész és rendes tag.

Seide Gyula, m. kir. erdőbecslő és rendes tag.

Simenszky Kálmán, m. kir. közalap. erdőmester és rendes tag.

Spindler Károly, m. kir. erdész és alapító tag.

Szabó Adolf, m. kir. erdőbecslési felügyelő és alapító tag.

T. Szabó Sándor, m. kir. erdőbecslő és rendes tag.

Szabély Antal, mint Pest-Pilis-Solt és Kis-Kunmegye képviselője.

Szepelt Nándor, mint Székes-Fehérvár sz. kir. város képviselője.

Szmetaczek Béla, primási főerdész és alapító tag.

Szócs Miklós, m. kir. erdőgyakornok és alapító tag.

Gróf Sztáray Antal, földbirtokos és alapító tag.

Tanos Pál, urad. főerdész és rendes tag.

Teschler Vincze, m. kir. erdész és rendes tag.

Tirscher Kálmán, m. kir. h. központi fogalmazó-erdőgyakornok és alapító tag.

Tomcsányi Gyula, m. k. erd. fogalmazó és alapító tag.

Tomcsányi Gusztáv, m. kir. erdőgyakornok és alapító tag.

Török Pál, városi erdőmester és rendes tag, ugyis mint Debreczen sz. kir. város képviselője.

Tost Lajos, urad. erdész és rendes tag.

Ujházy Dénes, m. k. közalap. erdőmester és rend. tag.

Vadászfy Jenő, m. kir. közalap. erdész és alapító tag.

Wickl Antal, m. kir. erdőbecslő és rendes tag.

Winternicz Vilmos, urad. erdőmester és rendes tag.

Witt Károly, urad. körerdész és rendes tag.

Gróf Zamoyszky József, földbirtokos és rendes tag.

Gróf Zichy Jenő, földbirtokos és alapító tag.

Zünke Kornél, üveggyáros és alapító tag.

I. Elnök az ülést zajos éljenzések közt megnyitván, következő beszédet mond: (következik az elnöki beszéd teljes szövegében. Lásd „Erdészeti Lapok“ 1879. évi VI. füzet, 345. lap).

II. Bedő Albert. A mult közgyűlés óta történt egyleti ügyvezetésről s az egyleti vagyon állapotáról a következő jelentést adja elő: (Következik a titkári jelentés egész szövege. Lásd: „Erdészeti Lapok“ 1879. évi VII. füzet, 474. lap).

Elnök: azt hiszem, határozatilag kimondhatom, hogy a t. közgyűlés a titkári jelentést tudomásul veszi, a bejelentett alapító és rendes tagok az egylet kebelébe felvételnek s hogy az elhalt tagtársak halála feletti részvétünk jegyzőkönyvileg fejeztetik ki. (Helyes, elfogadjuk.)

III. Elnök: Bátor vagyok arra kérni a t. közgyűlést, méltóztassék a választmány részéről már megvizsgált 1878-ik évi számadások felülvizsgálatára, valamint a jövő évi költségvetés elkészítésére egy bizottságot kiküldeni. Talán szabad javaslatba hoznom Bothó Imre, Szabó Adolf és Illés Nándor egyleti tag urakat. (Helyeslés.)

Felkérem tehát ezen bizottság t. tagjait, méltóztassanak megbízatásukban eljárni.

IV. Eleőd Jósá. Engedelmet kérek, hogy a tárgysorozaton kívül szót kérek, de azt hiszem, hogy előadandó tárgyam fontosságánál fogva számíthatok az engedélyre. (Igen, halljuk!)

A magyar erdőgazdaság érdekében kifejtett ügybuzgalomnak és lankadatlan működésnek gyümölcseként tekinthetjük a hosszú időn át várt erdőtörvény megalkotását. Én azért egyrészt, mint ezen egyesület igénytelen tagja, másrészt mint az erdőbirtokosok között szerény helyet elfoglaló erdőtulajdonos, bátor vagyok azt indítványozni, hogy az erdőtörvény létrejötte körül kifejtett munkásság és buzgalom jegyzőkönyvileg megörökíttessék. Különösen bátor vagyok kiemelni elnök ur ő excellentiájának ezen irányban kifejtett fáradhatlan és odaadó működését, tisztelettel kérvén ezen közgyűlést: méltóztassék azon indítványomat elfogadni, hogy ezért ő excellentiája irányában az egyesület hálás köszönete jegyzőkönyvileg örökíttessék meg. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Elnök: A tisztelt közgyűlés határozata ellen nem szólhatok; csupán azt vagyok bátor felemlíteni, hogy én csak primus inter pares voltam. Az egyesületnek tagjai s különösen a választmány s annak minden közege ép oly buzgalmat tanusított ez ügy iránt, mint magam. Kérem tehát az elismerést és köszönetnyilvánítást ezekre is kiterjeszteni. (Helyeslés.)

Ezt tehát határozatilag kimondván, áttérhetünk a tárgyalásra kitűzött első szakkérdésre.

V. Illés Nándor: A tárgyalásra kitűzött I. szakkérdés felett a következő értekezést adja elő. (Következik az előadás teljes szövege. Lásd „Erdészeti Lapok“ 1879. évi VII. füzet, 456. lap.)

Elnök: Azt hiszem, hogy a tisztelt közgyűlés tagjai közül többen kívánnak ezen kérdéshez hozzászólni, mely most oly érdekesen lön bevezetve. De az idő annyira előhaladt, hogy

e kérdésben a tanácskozást czélszerű lesz a holnap i ülésben folytatni. (Helyeslés.)

Egyuttal sajnálattal vagyok kénytelen jelenteni, hogy holnap és holnapután a tisztelt közgyűlés körében, más irányban való hivatalos elfoglaltságomnál fogva, nem vehetek részt. Az alapszabályok 14-ik pontja értelmében ily esetben a közgyűlés további tartamára elnök választandó. Azt hiszem, méltóztatnak megengedni, hogy e tekintetben én tehessek ajánlatot. (Helyeslés.) Bátor vagyok elnökül Sztáray Antal gróf ő méltóságát ajánlani. (Élénk helyeslés.)

A t. közgyűlés ajánlatomat elfogadván, felkérem Sztáray gróf urat, sziveskedjék közgyűlésünk további tartama alatt elnökölni, és ezzel ugyhiszem, a mai ülésünk befejezhető, teljesítvén délután tárgysorozatunk értelmében a kiállítás erdészeti csoportjának szemláját.

Sztáray Antal gróf: Tisztelt közgyűlés! Köszönettel fogadva a megtiszteltetést, miután szerencsém lesz és feladatom a t. tagtársakat holnap az ős Bakony egyik részébe vezetni, kérem, hogy a helybeli indóházban holnap reggel 8 óra előtt megjelenni sziveskedjenek. A vonat pontban 8 órakor indul s 9 órakor ér Vár-Palotára, a honnan azonnal az erdőbe indulunk. Addig is vadászüdvözléssel a viszontlátásra! (Élénk éljenzés.)

Elnök: A mai ülést ezennel bezárom.

(A tárgyalás végződik délután 1/21 órakor.) — K. m. f.

Belházy Emil,
alapító tag.

Fekete Lajos,
egyleti tag.

Tisza Lajos,
elnök.

Bedő Albert,
az egylet titkára.

Előadás az Országos Erdészeti-Egyesület által a székesfehérvári közgyűlésre kitűzött II-ik s részben I-ső szakkérdéshez.

Gróf Eszterházy Mór ur pápai és ugodi majorátus birtokán 1876-ig az erdei legeltetés, kivéve a fiatalos miveleti tereket, mindazon pagonyokban gyakorlatban volt, a melyek csak hozzáférhetők és e célra használhatók voltak. Mivel azonban főleg a síksági pagonyokban a különben is ritkás tölgyállatok már annyira túlkorosak voltak, hogy a szálerdő szokásos vágásidejéig előreláthatólag nem lettek volna fentartathatók, azon javaslatom folytán, hogy elkülönített és marandó legelő-erdők képeztessenek, mindenekelőtt célnak megfelelő helyeken az erre okvetlenül szükséges erdőterületek kiválasztattak a nagyobb erdőöszletekből, míg némely kisebb pagonyok egészen legelő-erdőnek nyilvánítottak, s ezek jövő kezelésére nézve 1876-ban a következő szabályok állítottak általam fel:

I. Beosztás.

1-ör. Tekintettel a fennálló használati viszonyokra, kimondott, hogy a legeltetésre kijelölt erdőrészek állandóan szál-erdőüzemben kezelendők, mely célból a vágásforgás a körülmények szerint 100, illetőleg 90 évvel állapított meg.

2-or. A 100 éves vágásforgásnál az egész terület 5 egyenlő részre, azaz 5 korszaki vágásra osztandó be, és pedig tekintettel az állatok távolságára és a legelő okszerű kihasználására olykép, hogy az egész területnek $\frac{4}{5}$ -öd része folytonosan és minden akadály nélkül legeltethető legyen, $\frac{1}{5}$ -öd része azonban, mely lehetőleg egyszerre, vagy legkésőbb 3 év leforgása alatt letarolandó és azonnal ismét felujtandó, 20 éven keresztül a legelő marha ellen védve marad, a midőn aztán a következő vágás kerül letarolás és felujtás alá, míg az előbbi a legeltetésre felszabadíttatik.

A 90 éves vágásforgásnál ellenben a terület 6 egyenlő részre (vágásra) osztandó olyképp, hogy az összes területnek $\frac{5}{6}$ -od része állandóan legeltetés alatt lehessen, $\frac{1}{6}$ -od rész azonban a körülmények szerint vagy egyszerre, vagy pedig két év alatt letarolandó és felujtandó, a midőn 15 éven át tilalom alatt kell maradnia; ekkor pedig a következő korszaki vágás kerül fejsze alá és ujttatik legott fel, az előbbi egyidejűleg legeltetésre felszabadítottván.

3-or. A tarolás a túlkoros állabokkal kezdendő, csak olyan helyeken engedtetvén meg az eltérés, a hol a beosztás ezen szabály követését meg nem engedné.

4-er. A vágások mindig egyenes határvonalakkal tüzendők ki.

II. Az állab kezelése.

1-ör. A hol az állabok zárata oly nagy, hogy azokban a fűnövés lehetetlen, az ilyen sűrű helyek, az első korszaki vágás kivételével, lehető mielőbb annyira gyéritendők, hogy a fenmaradó állab veszélyeztetése nélkül, a fűnövés bekövetkezzék.

2-or. A fűnövés előmozdítására való tekintetből 1200 □ öles holdanként, lehetőleg egyenlő elosztás mellett, sűrű lombozatu fáknál nem lehet több törzset meghagyni, mint :

	Törzsszám	Átlagos távolság	Beárnyalt tér
	darab	öl	□ öl
10 éves korban	1200	1	1
20 " "	600	$1\frac{1}{2}$	2
30 " "	300	2	4
40 " "	150	3	9
50 " "	75	4	16
60 " "	40	$5\frac{1}{2}$	30
70 éves és öregebb . .	20	8	64

A kevésbé sűrű lombozatu fanemeknél körülbelül 20⁰/₀-kal több törzset lehet meghagyni.

3-or. A hol jelenleg ugyanazon vágásterületen különböző korosztályu állabok jönnek elő, ezek az előbbi pont alatt adott utmutatás szerint a kor és fanem igényeinek megfelelő módon gyéřitendők, s a hol fiatal állabok közé egyes túlkoros törzsek kevervők, ez utóbbiak, lehető vigyázattal arra, hogy a fenmaradó fiatalabb törzsek meg ne sértsenek, kivágandók és eltávolítandók.

4-er. Azon szempontból, hogy a fűnövés állandóan biztosittassék s az állabok a ritkított álláshoz fokozatosan hozzászokjanak, a gyéritis a fiatal kortól kezdve egészen a 70 éves korig minden 10-ik évben ismétlendő.

5-ör. Hogy az ekként ritkított állabok letaroltatásukig megfelelő növekvésben maradjanak, s a lehető legnagyobb hasznot szolgáltatassák, a ritkításnál szigoruan szem előtt tartandó, hogy a legszebb növésü és legegészségesebb törzsek hagyassanak fenn s ezek a kigyéritis ledöntése által meg ne rongáltassanak; e célból okvetlenül szükséges, hogy a meghagyandó törzsek még a gyéritis megkezdése előtt szembetűnő jelekkel kijelöltessenek.

6-or. A hol bokrok, vagy másnemü csepőték vannak a legelő hátrányára, ezek házilag használatra, vagy akár eladás céljából kiirtandók.

7-er. Az erdő azon szélei, melyek szabad terekkel határosak, ugy kezelendők, hogy a káros elemi behatások ellen védelmül szolgáljanak; e célból nem szabad azokat 15 ölnyi szélességben sem gyéritisni, sem pedig a bokroktól és egyéb alnövényszettől megfosztani; ellenkezőleg az ezekben netán előforduló hézagok oly csemetékkel ültetendők be, melyeknek csúcsát a legelő marha már fel nem éri, s ha egyes fák kiszáradnának, vagy a szél által kidöntetnének, a támadt

hiányok a legközelebbi erre alkalmas évszakban a most említett ültetés útján multhatlanul pótlandók.

8-or. Hogy a gyérités folytán nyerhető famennyiségek megbecslésére tájékozást és támpontokat nyerni lehessen, a kigyéritendő fatömegek mindig előre még a tövön felveendő, s a választékok szerint (épületi-, műszer- és tűzifa) elkülönítve megbecsülendők.

III. A korszaki vágások letarolása.

1-ör. Ha az illető erdőöslet, az első korszaki vágásterület kivételével, a föntebb II. alatt adott utmutatás szerint, a legelő céljának megfelelőleg már be van rendezve, az esetben a korszaki vágások tarolása az alább (IV. 5. és 6. alatt) előadandók figyelembevételével eszközendő; ha azonban a vágásterületen lévő fatömeg több, mint a mennyit értékesíteni lehet, akkor a tarlasztás több évre osztandó meg.

2-or. A vágásterületen netán előjövő fiatal állabrészletek, a mennyiben alkalmasnak látszanak arra, hogy a jövő állab egy részét alkossák, a felfa letarolása alkalmával lehetőleg kimérendők, s ha szükséges, a föntebb (II. 2. alatt) megjelölt módon gyéritendők.

3-or. A hol a vágásban egyes, a vágható kort még el nem ért, de szép növésű és nyulánk törzsű kocsános és kocsán-talan tölgyek, kőris, bükk, hárs, szil és juharfák fordulnak elő, ezekből holdanként 5—10 darab fentartandó azért, hogy ezekből majdan erősebb méretű szerszámfát lehessen termelni.

4-er. A vágásban kikészített fatömegek onnan lehető mielőbb kitakarítandók egyfelől a fiatal utónövedék kimélése szempontjából, de ezen kívül még azért is, hogy a termelt faanyagok ne maradjanak sokáig a beárnyékolás káros befolyása alatt.

5-ör. Hogy a vágás letarolása folytán nyerendő fatömeg fölött idejekorán rendelkezni lehessen, a fatömeg felbecslése

és választékolása itt is már előre az álló fákon végrehajtandó, úgy, mint föntebb a gyéritésnél mondva volt.

6-or. Azon esetben, ha a letarolandó vágás akkora fatömeget tartalmazna, hogy az egyszerre letarolva két év alatt sem lenne felhasználható, akkor a vágás meghatározott ideje előtt 2 vagy 3 évvel is meglehet kezdeni a tarolást olykép, hogy ezen évek alatt az egész vágásterületre gyéritésszerűleg kiterjedő mivelettel egyenlő részletekben taroltassék le a fatömeg.

IV. A korszaki vágás felujítása.

1-ör. A természetes felujulás lehetővé tétele végett, ha a vágás tölgy- és bükkállabokból áll, s a tarolás ideje előtt 2—3 évvel makktermő év volt, a legeltetés szeptember végével beszüntetendő, s legfeljebb csak erre alkalmas időben lehet megengedni, hogy a vágásba rövidebb időtartamra sertések hajtassanak.

2-or. A meglévő alnövédékkal, ha az a jövő állabnak legalább részbeni megalkotására képesnek mutatkozik, föntebb a II. 2., és III. 2. és 3. pontok alatt elmondottak értelmében kell elbánni.

3-or. Az olyan tisztás és ritkás helyek, melyek természetes uton be nem vetülhetnek, mesterséges módon fásítandók be.

4-er. Miután az okszerű erdőgazdaság érdekében fekszik a lehető legtöbb épületi és műszerfát termelni, a mesterséges felfásításokra mindig azon fanemek választandók, melyek az illető termőhelyi viszonyoknak leginkább megfelelnek s gyors növekvésük és a lehető legnagyobb használati értékükkel tűnnek ki. Ennélfogva a vágásoknak (úgy egészben, mint részben való) mesterséges felujításánál a fanemek megválasztása tekintetében következők tartandók szem előtt :

Homokos talajon az erdei és feketefenyő s azonkívül az ákác és fekete nyárfa tenyésztenőd.

A korhanyos síkér földmelyedésekben a kocsános tölgy, kőris és szilfa; végül

halmos vidéken, déli fekvésű erőteljes talajon a kocsán-talan és csertölgy, ellenben ugyanezen fekvésű gyengébb talajon az erdei- és feketefenyő, míg északfelől a vörös- és lucz-fenyő tenyésztenődök, kiváló gond és szorgalom lévén fordítandó egyuttal az elegyes állabok tenyésztésére is.

5-ör. A hol a felujtást a tölgyekkel, vagy bükkal akarjuk eszközölni, s a talaj annyira kemény, hogy a természetes felujulás kétségesnek mutatkozik, ott a felujtás az állab letarolása előtt 3—4 évvel mesterséges beültetés útján teendő meg; tiszta homoktalajon azonban a fennlévő állabot sohasem szabad addig letarolni, míg a közbeültetett vagy természetes uton létrejött fiatalos léte teljesen biztosítva nincs, s minden veszély ellen védettnek nem tekinthető.

6-or. Fenyőfélék ültetésére a körülmények szerint 1—3 éves csemeték használandók, minden nyesés nélkül s a gyökerek beiszapolásával; ehez képest az ültető lyukakat elég mélyre kell készíteni, a mit főleg tiszta homoktalajon sohasem szabad figyelmen kívül hagynunk.

7-er. A vágások bevetése vagy ültetése 3 láb távolu négyes hálózatban eszközöndő.

8-or. A nem okvetlenül szükséges utak a bejáratoknál elsánczolandók, s a vágás belsejében befásítandók: ellenben egy, a helyi viszonyoknak megfelelő nyiladékhálózat állítandó helyre, a mely a fa kihordására, egyuttal pedig a tűzveszély elleni védelemre és a vadászat céljaira szolgáljon. Ezen nyiladékhálózat mindenik erdőöslet részére az illető térképen tervezendő, s a vágások felujtása alkalmával foganatosítandó.

9-er. A fiatalossal való további elbánásra nézve a II. 2., 4. és 5. alatt adott utmutatások mérvadó.

10-er. A tilalom alá helyezett fiatalos határvonalai a legelő marha elleni védelmül, a hol csak lehet, tövis- vagy rőzsekerítéssel látandók el, mely az egész tilalmi idő alatt fentartandó.

V. *A korszaki vágásokon kívüli felújítások.*

1-ör. Azon legeltetendő erdőterületek, melyekben jelenleg hézagok, vagy épen tisztások fordulnak elő, továbbá a túlkoros törzsek kihalása folytán ujonnan támadó ritkások, végül azon állabok, melyek túlkorosságuk következtében pusztulásra hanyatlanak, s ez okból a vágás sorrendjén kívül letarolandók, hogy annak idején a korszaki vágássorozatba vonva, megfelelő fahasználatot szolgáltatassanak, a talaj minősége szerint fekete nyár- vagy ákác-suhángokkal 2 öl távolu négyes hálózatban fokozatosan befásítandók s szükség esetében utánjavítandók.

2-or. A netán előforduló vizmosások sövényből font védművekkel elgátolandók, s a töltések dugványokkal erősítendő, hogy így a vizszaggatások ne nagyobbodjanak, hanem az odarakodott iszappal lassanként kiegyenlítőde, a termékeny területhez hódíttassanak vissza.

3-or. Kőbányák, kavics-, homok- és agyaggödrök lehető megszorítással s csak olyan helyeken használandók, a hol legkevésbé szolgálnak az erdő és legelő hátrányára, s névleg a hol nem lesz szükséges tisztán azok használata kedvéért hoszszu utakat fentartani.

Végül megjegyeztetik, hogy a föntebbi berendezés még csak az előkészítés stadiumában van, névleg most ritkíttatnak az addig zárlatban volt állabok, ennélfogva elért eredményeket most még konstatálni nem lehet, kivéven, hogy a megritkított kocsános tölgyállabokban rövid időn bekövetkező nagyobb

makk- és gubacstermesre van kilátás, mint az eddigiek voltak, és a fűnöves — a mint ez önként érthető — jelentékenyen gyarapodott; hogy azonban a gyérités következtében az öregebb tölgyeknél csúcsaszály következnie be, erre legalább eddig semmi legkisebb jel sem mutat.

A korszaki vágások felujítása céljából, főleg homoktalajú helyekre, vetényiskolákban erdei- és feketefenyő csemeték neveltetnek s meglehetősen jó eredménnyel használtatnak fel.

A ritkás és tisztás helyek beültetésére, a legközelebbi korszaki vágások kivételével, fekete nyár és ákác-suhángok neveltetnek faiskolákban. Mindkét fánem gyors növése és fájának jeles használhatósága mellett kevés veszélynek van kitéve, s a múlt évben ezekkel megkezdett kiültetések várakozásunknak megfelelő eredményt mutatnak.

Schnobel János,
erdőmester.

Miképen értékesítsék és ki által gyakoroltassék a vadászat erdeinkben?

Az „Erdészeti Lapok“ idei február-havi füzetében N. Gy. ur fölveti és tárgyalja azon érdekes kérdést, „Miképen értékesítsék és ki által gyakoroltassék a vadászat erdeinkben,“ tekintettel kiválóan a kincstári erdőgazdaságra.

Miután cikkíró gyakorlott tollával néhány általános elvnek kifejtése mellett utat egyenget magának, hogy értekezletének súlypontját hatályosabbá tegye, áttér a dolog lényegére, a midőn írja: „Tehát erkölcsi testületek, községek, közbirtokosok s az állam tulajdonát képező erdőbirtoknál, hol t. i. minden sáfárkodásról számot kell adni ugy a jelen, mint az utókornak, bár minő nagy legyen is az erdőbirtok: a vadászat okszerű kezelése házilag határozottan ki van zárva a lehetőségek közül“.

Mellözve ezen alkalommal az erkölcsi testületek, községeik és közbirokosok tulajdonát képező erdőbirtokot, egyedül csak az államerdőkre kívánok kiterjeszkedni és a fentebbi határozott állítással szemben, szerény nézetemnek a következőkben kifejezést adni.

Legtermészetesebb és legtöbb esetben egyedül helyesnek valloam a vadászat értékesítését államkincstári erdőkben akkor, ha azt a kezelő erdész gyakorolja és pedig az adott viszonyok számbavételével hivatalból megállapított méltányos, de soha sem magas bérösszeg lefizetésének kötelezettsége mellett.

Az ok, hogy miért, röviden azon elvben találja kifejezését: „A kezelő erdész szigoruan felelős mindazért, a mi pagonya kerületén belül történik“.

Azokhoz sorakozom, a kik a vadászat gyakorlását föltétlenül az erdőgazdaság tárgyának tekintik, annál inkább, miután egyoldalú önkényes avagy téves kihasználása, bénítólag hat vissza magára az erdőgazdaság jövedelmére, és pedig nem ritkán oly aránytalanul, hogy a magasabb vadászati hasznóbér által bevett száz forint többlet miatt, maga az erdőgazdaság ezreket hoz áldozatul.

Erdélyhon havasain a sötét fenyves tergernyi állabjai fölött, az illatos füvekben gazdag havasi legelő terül el. A vadászat kedvelt és legkeresettebb tárgya a medve és a süketfajd.

Ha itten az erdőtulajdonos — a havasi legelő bérlőjének — erdővéd személyzete által oltalmat nem nyujthat, a ragadozó vadak, kiválóan a medve garázdálkodásai ellen, úgy vessen számot azzal is, hogy a legelő hasznóbér a jövő évben felényire apad le; mert a vadászat bérlője kizárólag a saját érdekét fogja szem előtt tartani; a törvényszabta határok között úgy fog vadászni, a mint ez neki legtöbb élvezetet nyujt és akkor, a midőn épen jó kedve tartja; nem pedig,

ha a havasi legelő bérlője a ragadozók naponkénti támadásai ellen oltalomért esedezik.

A különben is gyakori erdőégések száma sokszorozva lett ott, a hol a vadászbérlőnek csőszei s vadászai szabadon járnak-kelnek az erdőben. Ha nem is vagyok hajlandó okát, minden egyes esetben, a vadászbérlő csőszei és a véd személyzet között rendszerint fennálló ellenséges viszonynak, tehát egyenesen roszakaratnak tulajdonítani; mégis kénytelen vagyok reáutalni azon vétkes mulasztásra, mely alól — idegen területen — ritkán szokta magát emancipálni a vadász, midőn is a parázstűznek távozása előtti eloltására a fáradságot sajnálja. A kezelő erdész és a véd személyzet sokkal közelebb van érintve az ügy által, semhogy az óvó rendszabályokat szem előtt téveszteni merné.

Sok volna elmondandó, ha mindazon nehézségeket és visszaéléseket elő akarnám sorolni, melyeknek kútfeje a vadászatnak idegen kézre való átengedése; több volna ez, mint a mennyi ezen rövid értekezés keretében megfér; azért mellőzve a további érvelést, még csak néhány szóval terjeszkedem ki a N. Gy. ur által tett azon ajánlatra, midőn a vadászat értékesítésére a házilagos és bérrendszert áthidaló — ugynevezett — bárczarendszert ajánlja.

Nagyobb erdeinkben szabatos évi vadász-üzemtervet felállítani, rendkívüli merész eszme; úgy vélem, alig leendő gyakorlati szakember a ki azt lehetőnek gondolja és komolyab meggondolás tárgyává tenné. Hol talál N. Gy. ur valakit, a ki pláne kivitele és szigoru megtartása tárgyában kezeskedni fog, felelőség terhe alatt? Merem állítani, hogy jó lelkiismerettel senki sem; mert vadászati üzemtervet készíteni oly értelemben, mint ezt czikkiró óhajtja, egyenértékű volna azzal, hogy naptárt készít a jövő évi időjárásra.

Ha tehát a bárczarendszer alapjául egy ilyen ingatag üzemterv fogna szolgálni, ugy külön-külön a házilagos és bérrendszer előnyeit mellőzve, mindkettőnek hibáit egyesíti.

Lippa, 1879. június 16.

S. Gy.

A f a p i a c z r ó l .

Közli: Bedő Albert.

B u d a p e s t , a u g u s z t u s - h ó 20-án.

Aratási reményeink, melyek az őszi vetések állásából következtetőleg nem látszottak alaptalanoknak, a várakozásnál jóval kisebb mértékben váltak be, s ezért a júniusi helyzet alapján a fapiacson akkor megindult élénkebb keresletet is július végétől kezdve annyira lanyhult viszonyok váltották fel, hogy most már sajnálattal kell az üzlet rosszabbra fordulását jelentenünk. Az árak, kivéve a komáromi piacot, valami figyelemre méltóbb csökkenést nem szenvedtek, de ennek külön jelentősége szintén nincs, mert a baj épen ott van, hogy a vásárlók száma fogyott meg, s nemhogy a névleg tartott áron, de még azoknál olcsóbban sem lehet eladni, noha 4—5⁰/₀-nak engedésére a nagyobb készletekkel bíró kereskedők már ráállnának. E helyzet, fájdalom hogy ugy van, elmaradhatlan következménye az aratás gyenge eredményének, és annál súlyosabb, mert az általábanvéve hitellel dolgozó fakereskedés körében az által, hogy a gabona-termelő gazdának nincs mit eladni, s így sem a multért nem fizethet, sem új vásárlást nem tehet, a pénzhiány súlyát kétszeresen érezteti, kivált nálunk, hol a fogyasztó birtokososztály általában nagy mértékben szokott az aratás után való fizetés kötelezettségével vásárolni. Eladni való gabonája pedig a legkevesebbnek van, sőt a legújabb hírek szerint már attól is kell tartanunk, hogy Trieszten át az amerikai buza versenyre fogja piaczainkat felkeresni.

Fenyő szálfákban a vastagabb méretű anyagok lettek inkább eddig eladva, készlet azonban mindenütt bőségesen áll rendel-

kezésre, sőt a garam-kövesdi rakhelyeken, hol legközelebről jártunk, annyi deszkaanyagot láttunk összehalmozva, mint a mennyit ott még soha.

A tűzifaanyagok iránt is kevés a kereslet, de ez ilyenkor rendesen megszokott történni; a szeszgyárak vidékein pedig majd akkor fog a tűzifa után való tudakozás megindulni, ha a szeszfőzésre használandó tavaszi termények betakarítva lesznek s megfelelő jutányos gyártást engednek meg, mely időre talán az épületfaanyagok kereslete is javulni fog, mely most különösen érzi azt, hogy épen a búzát termő vidékeken lett az aratás gyenge s ezzel a pénz kevesebb.

A külföldi piacok szintén nem nyújtanak kecsegtető ki látást, az aratás eredménye egész Németországban s Belgium, Holland- és Franciaországban is gyenge lévén, igen természetes, hogy ennek nyomasztó hatása az ottani fogyasztásra is kiterjed.

Egyes piacokról a következő árakat jegyezhetjük fel:

Budapesten: Egy méter cser hasábf	4.5—5	frt.
" " tölgy "	3.8—4.40	"
" " bükk "	4.25—4.50	"

Garam-Kövesden: Egy köbméter göm- bolyü fenyő épületfa	5—5.6	"
Egy darab 15 ¹ / ₂ 11" sz. és 1' v. je- genyefenyő deszka	48—52	kr.
Egy darab 15 ¹ / ₂ 11" sz. és 1' v. lucz- fenyő deszka	58—62	kr.

Komáromban: 100 darab 5 m. h., 29
cm. sz. és 2.4 cm. v. lúczfenyő-deszka, tutajjal
együtt 76.00—82.00

100 darab 5 m. h., 29 cm. sz. és 2.4
cm. v. jegenyefenyő-deszka, tutajjal együtt . 68.00—74.00 "

Egy köbméter fenyőépületfa különféle
méretek szerint 5.40—7.60 "

Egy métermázs luczkéreg, tutajjal . 5.40—6.20 "

1000 darab 47 cm. h., 7 cm. sz. fenyő-
zsindey, tutajjal együtt 5.00—6.80 "

Egy méter cser hasábf 4.50 "

 " " tölgy " 3.50 "

Egy méter bükk hasábfá	4.00	frt.
" " fenyő "	2.50	"
100 darab 5 m. h., 7 cm. sz. és 2.4 cm. v. fenyőléc	9.00—13.00	"
Sopronban: Egy köbméter tölgy padló	37	"
" " fenyő "	18	"
" " " deszka	20	"
100 darab 6 m. h., 5.5 cm. sz. és 3 cm. vastag fenyőléc	15	"
1000 darab 35 cm. h. fenyő-zsindely .	5	"
" " vörös-fenyő szőlőkaró	32	"
100 darab bükk keréktalp	12	"
" " kerékküllő	3	"
Egy köbméter tölgy-épületfa gömbölyű állapotban	10—12	"
Ugyanaz megbárdolva	18—20	"
Egy köbméter bükk hasábfá	4.50	"
" " tölgy "	3.25	"
" " nyír, éger, vagy nyár hasábfá	2.86	"
Győrön: Egy méter usztatott kemény hasábfá	4.25	"
Egy méter usztatott puha hasábfá	2.25	"
Egy métermázsa kemény faszén	80	kr.
" " puha "	40	"
Szolnokon. Egy köbmét. fűrészelt lucz- fenyő épületfa	17.30—23.00	"
Egy szál luczfenyő épületfa gömbölyű állapotban, 9—22 mét. hosszúságu és 30— 47 cm. középátmérőjü	4.90—25.70	"
Egy köbméter 14 mm. vastag luczfenyő- deszka	23.00	"
Ugyanaz 2 cm. vastagságu	21.10	"
" 2.7—7.3 cm. vastagságu	19.20	"
1000 darab zsindely, 37 cm. hosszú	5.00	"
Ugyanaz 48 cm. hosszú	7.00	"
Egy méter cser hasábfá	4.45	"

Egy méter bükk, gyertyán, kóris vagy nyír hasábfá	5.92	frt.
Egy méter tölgy, szil vagy hárs hasábfá	3.96	"
" " nyár vagy fűz hasábfá	3.47	"
" " fenyő hasábfá	2.47	"

K ü l ö n f é l é k .

Küldjünk facsemetéket Szeged számára. A szegedi királyi biztos számos és sürgős teendői között sem feledkezett meg Szeged város fatenyészetéről, s az aránylag lassan haladó magból való nevelés helyett, igen czélszerűen csemeték ültetése által óhajtja a majdnem egészen tönkre ment és közegészségi szempontból is nagy horderejű fatenyészet helyreállítását elősegíteni, mi czélből csemeték adományozása végett a főispánokhoz az alábbi körlevelet intézte: „Méltóságos Főispán úr! Köztudomásu, hogy azon rendkívüli szerencsétlenség, mely Szeged városát az árviz által sujtotta, nemcsak az országban, hanem a külföldön is a legnagyobb részvétet ébresztette. Alig ment hire a vésznek, az emberbaráti jószág azonnal sietett e város népének balsorsán enyhíteni pénzzel, ruhával, élelmi szerrel és sok más egyébbel. S a jótékonyság még ma is folyton szép mértékben nyilvánul; ma is számtalan kéz igyekszik letörölni a könnyeket, istápolni a hajlék, a minden nélkül maradtakat s gyámolítani az árvákat. Ismétlem: a segítség sokféle alakban történt és történik. Csak egy irányban nem. Pedig a segítség ezen irányban is igen kívánatos. Az árviz t. i. a város területén majdnem egészen tönkre tette a növényzetet. A fák nyolcztized része kihalt, teljesen elpusztult, a mi annál sajnosabb, mivel a nagy számmal volt gyümölcsfák a város szegényebb lakóinak jelentékeny jövedelmi forrását képezték. Hogy tehát veszteségük ebben a tekintetben is némileg pótoltsák; e végből van szerencsém Méltóságodat megkeresni s tisztelettel arra kérni, hogy a mennyiben a vezetése alatt álló törvényhatóságban akár egyesek, akár

testületek, községek vagy városok faiskolák birtokában vannak, az illetőket felszólítani sziveskedjék, hogy Szeged részére fa-csemetéket ajándékozzanak. E csemeték rögtöni elküldése nem szükséges, minthogy azok felhasználása csak akkor történik, midőn a város ujja építése megkezdődik, a mi a tavasznál előbb alig fog bekövetkezni. — Egyelőre tehát az a kívánatos, hogy a faiskolák tulajdonosai nyilatkozzanak: ki mennyi és milyen csemetét hajlandó ajándékozni? Az általuk legkésőbb folyó évi decemberhó 31-ig betérjesztendő jegyzékeket Méltóságod lesz szives hozzám juttatni, megjegyezvén, hogy azon időpontot, melyben az ajándékozandó csemeték elküldése célszerű lesz, akkor fogom közölni, midőn a jegyzékek az ország valamennyi főispánjától beérkeznek. A fanemek közül, melyekre az itteni talaj leginkább alkalmas, — kiemelendőnek tartom: 1. a vadfák közül: az ákác, gledicsia, nyár, juhar, vadgesztenye, platán, fűz, tamarisk, kőris és eperfát. 2. a gyümölcsfák közül: körte, barack, cseresznye, meggy és szilva. Kívánatos némely cserjefaj küldése is, milyen például: az orgona, ámorfa, thuja, juniperus, lonicera stb. Nem kétlem, hogy Méltóságod ezen megkeresésemet személyes figyelme és gondoskodása tárgyává teendi, hogy felszólítása élénk visszhangra fog találni, s hogy nekem rövid idő alatt alkalmam lesz meggyőződni, miszerint a fentebbiekben előadott kérésemet az óhajtott siker követi. Az ajándékozandó fa-csemeték majdan Szeged város közönségének czimezve lesznek elküldendők, az iránt pedig, hogy ily küldemények ingyen szállíttassanak, valamennyi vasutársulatot egyidejűleg megkeresem. Fogadja Méltóságod kiváló tisztelettem nyilvánítását.“ Szeged, 1879. évi júliushó 22-én.

Tisza Lajos.

Erdőbirtokosaink és szaktársaink kétségkívül készséggel és bő mértékben fogják a szükségelt csemetéket ajándékozni.

Változások az erdészeti szolgálat körében. A m. k. pénzügyminister Rózsay Rezső m. kir. erdészt az ó-buda-gödöllői jószágigazgatóság kerületébe erdőrendezővé; Soltész Nándor, m. kir. erdészt a diósgyőri erdőhivatalhoz erd. pénztárnokká; Verbovszky József, m. k. erdőgyakor-

nokot a bustyaházai erdőhivatalhoz faraktártisztá és Thomasz Gyula m. k. erdőgyakornokot ugyanezen erdőhivatalhoz erdőszámvivővé; Kirchhof Ignác, erdőpénztári ellenőrt a zágrábi orsz. pénzügyigazgatóság kerületébe kir. erdőpénztárnokká és Brus Ferencz, k. erdőgyakornokot ugyanezen igazgatóság kerületébe kir. erdőpénztári ellenőrré nevezte ki.

Névváltoztatás. Pulvermacher Gusztáv, magy. kir. főerdész és erdőrendező a temesvári jószágigazgatóságnál eddigi vezeték-nevét belügyministeri engedéllyel Szepesire változtatta. Éljen!

Szakirodalom.

Monatschrift für Forst u. Jagdwesen. Bernhardt főerdőmester halála következtében a „Forstliche Blätter“ című havi folyóirat, melyet buzgó szerkesztője ez év elején alapított, megszűnt s helyébe a Danckelmann által időhöz nem kötve kiadott Zeitschrift für Forst und Jagdwesen, a kezdetben jelölt cím alatt, Danckelmannak és az eberswaldi erdőakadémia tanárainak közreműködésével leendő szerkesztése mellett havi folyóirattá alakult át, miután a Forstliche Blätter további kiadása iránt a müncheni tanárok és Springer Gy. berlini könyvkiadó között egyesség nem jöhetett létre. A müncheni tanárok az új akad. igazgató kineveztetéséig fenntartották abbéli elhatározásukat, hogy az új vállalathoz csatlakozzanak-e vagy ne.

Das Holz als Baumaterial. Sein Wachsen und seine Gewinnung, seine Eigenschaften und Fehler. Von Walther Lange, Architect und Lehrer der herzoglichen Baugewerkschule zu Holzminden. I. Theil. Holzminden, C. C. Müller'sche Buchhandlung 1879. Ára 1 frt 56 kr.

Jelentés a Székes-Fehérvártt 1879-ben rendezett országos mű-, ipar-, termény- és állatkiállításról. A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. k. minister ur megbízásából szerkesztette Keleti Károly, m. k. ministeri tanácsos. 8-ad alak, 181 lap.

Az Országos Erdészeti-Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

(1879. július hóban.)

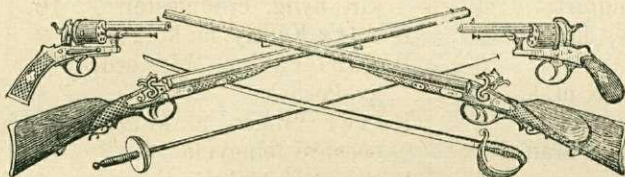
Befizetés. frt.	Befizetés. frt.
Aschenbrier Ágoston, m. kir. erdész 8	Neuschloss J. fiai, fake- reskedők 24
Balás Pál, m. k. erdőmest. 3	Nitnausz Gyula, m. kir. erdész 8
Böhm Gusztáv, m. k. jó- szágigazg. titkár 5	Nachtnebel Ferencz, m. kir. nyug. erdőmester . 10
Bárány Dénes, földbirt. . 4	Pfaltz Károly, m. k. erdész 8
Berghold Károly, körer- dész 8	Pischl Pál, m. kir. erdő- gyakornok 8
Cornides Boldizsár, m. k. erdőbecslő 8	Roxer Vilmos, m. k. erdő- becslési felügyelő . . . 8
Cservenka Antal, urad. körerdész 4	Rebek József főerdész . . 2
Döry József, m. k. szám- vizsgáló 8	Ritter Károly, m. kir. er- dőgyakornok 8
Dufek Elek, pagonyerdész 3	Szopos Demjén, erdész- segéd 4
Feueregger Imre, m. k. h. főerdész 8	Ifj. Schmidt Ferencz, ura- dalmi főerdész 8
Farkas Rezső, erdész . . . 8	Schuszter Mihály, m. k. erdőmester 8
Györke István, m. k. er- dőgyakornok 8	Soltész Nándor, m. kir. erdész 8
Gasser Lip., fegyvergyáros 3,15	Szilnitzky Gyula, m. k. erdőgyakornok 8
Geisler József, m. k. fő- erdész 8	Trnovszky Márk, m. k. erdész 8
Göttmann Venczel, er- dőtiszt 5	Téglás Gábor, reáltanodai tanár 8
Hauszner József, m. kir. erd. pénztárnok 8	Ujvidék sz. k. város . . . 6
Kostyál György, m. kir. erdész 8	Vendler Nándor, urad. főerdész 8
Krivoss András, fakeresk. 10	Warinszky József, urad. főerdész 8
Kozinszky Alajos 2,5	Wolfmayer Gusztáv, er- dész 4
Krausz Gyula, m. k. er- dőgyakornok 8	
Molnár István, erdész . . . 8	
Mester József, m. k. erdő- gyakornok 8	

Hirdető-melléklet az „Erdészeti Lapok“ 1879. évi VIII. füzetéhez.

Az „Erdészeti Lapok“ mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Az első negyven (40) sorért soronként negyven (40) krajczár, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig, soronként harmincz (30) krajczár, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyenként husz (20) krajczár számítatik.

Táblázatok nyomdai szabály szerint kétszeres árral számítatnak.

Fontos utazóknak, vadászoknak, tiszteknek és másoknak.

Revolverk, fegyverek, vadászati eszközök,

különbéle egyenruhák, valamint a fegyverszakba vágó mindennemű czikkek

Bécs, Ottakring
Festgasse 11/13.

GASSER LIPÓT

Raktár Bécs,
I. Kohlmarkt 8.

fegyvergyára által, jótállás mellett legjobb minőségben és legolcsóbb áron szállítatnak.

Illustrált árjegyzékek bérmentve és ingyen küldetnek.

NEUSCHLOSZ J. FIAI

fa-áru s kir. kiz. szabadalm. **parkét-gyára**

Budapest, feldunasor 53. sz.

ajánlja nagy választéku parkét-jeit.

Folytonosan nagy készlete van száraz, hibátlan tölgyfa amerikai padlózatból. Három évi garantiát nyújt.

Parkét-lerakást helyben, mint vidéken jól és jutányosan eszközöltet.

Kivánatra mintákat és árjegyzéket bel- mint külföldre, legnagyobb készséggel bérmentesen küld.

Elvállal szerszám- és épületfa-szállítást, ács- és asztalos-munkákat igen mérsékelt feltételek mellett.

P á l y á z a t o k.

1453. sz. Alulirt m. kir. főerdőhivatalnál egy I-ső osztályu, évi 550 frtnyi segélydijjal járó erdőgyakornoki állomás betöltendő.

Pályázni kívánók felhivatnak, miszerint szakképzettségöket, a letett erdészeti államvizsgának eredményét, valamint az erdészeti szakban való eddigi alkalmaztatásukat kimutató bizonyítványokkal felszerelendő folyamodványaikat előljáróságaik utján f. é. augusztushó 31-ig e hivatalhoz nyujtsák be.

Nagybányán, 1879. julius 25-én.

M. kir. főerdőhivatal.

(Utánnymomat nem díjaztatik.)

4066. sz. Az óbuda-gödöllői m. k. jószágigazgatóság alá tartozó visegrádi erdőhivatal kerületében megüresedett III-ad osztályu erdészi állomás betöltése iránt ezennel pályázat nyittatik.

Ezen a X-ik rangosztályba sorozott állomással évi 600 frt fizetés, természetbeni lakás, 7 hold földilletmény, 34 ürköbméter tűzifajárandóság, 300 frt lótartási, 150 frt utazási és 10 frt irodai átalány élvezete, és az évi fizetés kétharmadának megfelelő biztosíték letételenek kötelezettsége van egybekötve.

Pályázók felhivatnak, hogy kérvényeiket, melyekben erdészeti szakképzettségök, a felsőbb erdészeti államvizsgának letétele, az erdőkezelésben jártasságuk, koruk és nyelvismeretük hiteles okmányokkal igazolandó, legkésőbb folyó évi augusztushó 31-ig ezen igazgatósághoz nyujtsák be. — Budapest, III. ker. 1879. juliushó 25.

M. kir. jószágigazgatóság.

A kaposvári uradalomban a főbérnökségnél egy erdészsegédi állomásra ezennel pályázat nyittatik, azon kilátással, hogy az illető rövid idő alatt jó fizetéssel erdészszé fog előléptetni.

Ezen állomásért folyamodók az erdészeti akadémiának bevégzésén kívül, egy évi gyakorlatot és a magyar nyelvbeni jártasságot tartoznak kimutatni. A pályázatok f. évi november 1-éig a kaposvári uradalom főbérnökségéhez beadandók.
